

Iines Korhonen

Tunnustuksia kuulijan korvaan

Podcasting ja henkilökohtainen kerronnallinen journalismi

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi (AMK)

Elokuvan ja television koulutusohjelma

Opinnäytetyö

20.4.2017

Tekijä Otsikko	lines Korhonen Tunnustuksia kuulijan korvaan – podcasting ja henkilökohtainen kerronnallinen journalismi
Sivumäärä Aika	33 sivua + 2 liitettä 20.4.2017
Tutkinto	Medianomi (AMK)
Koulutusohjelma	Elokuvan ja television koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Televisio- ja radiotuotanto
Ohjaaja	Lehtori Aura Neuvonen
<p>Tämä opinnäytetyö tutkii tilauspohjaista audiosisältöjen julkaisutapaa, podcastingia sekä yhtä sen lajityyppiä nimeltään <i>personal narrative podcasting</i> (vapaasti suomennettuna henkilökohtainen tunnustava podcasting). Työssä pyritään määrittelemään henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin tunnusomaisia piirteitä äänikerronnan, kertojan roolin, kuulijan roolin sekä äänisuunnittelun kautta. Lisäksi käsitellään genren rantautumista Suomeen.</p> <p>Opinnäytetyössä määritellään, mitä on podcasting, millaisia alalajeja siinä on sekä mitä tarkoittaa henkilökohtainen tunnustava journalismi (<i>confessional journalism</i>), johon henkilökohtainen kerronnallinen podcasting juontaa juurensa. Työssä analysoidaan podcastingin eroja perinteiseen FM-radioon sekä henkilökohtaisen journalismin eroja perinteiseen journalismiin. Lisäksi pohditaan henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin aiheita, kohderyhmiä ja kuuntelutilannetta.</p> <p>Kirjallisen lähdemateriaalin lisäksi tässä opinnäytetyössä on käytetty tutkimusmenetelmänä Yleisradion Audiotiimin ohjelmapäällikkö Jonna Fermin sekä toimittaja ja podcasttuottaja Olli Sulopuiston haastatteluja. Henkilökohtaista kerronnallista podcastingia pyritään määrittämään myös analysoimalla erilaisten podcast-ohjelmien kerrontaa. Lisäksi tässä työssä pohditaan tekijän omaa näkemystä henkilökohtaisesta kerronnallisesta podcastingista sekä analysoidaan tekijän oma esimerkki henkilökohtaisen kerronnallisen podcast-ohjelman kaltaisesta teoksesta.</p> <p>Opinnäytetyöstä käy ilmi henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin tunnuspiirteet, genren nouseva suosio Yhdysvalloissa ja se, että genre on vielä lähes tuntematon Suomessa. Työllä pyritäänkin myös avartamaan suomalaisen podcast-genren käsitystä podcastingista sekä edesauttamaan henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin rantautumista Suomeen.</p>	
Avainsanat	Podcasting, journalismi, radio, äänikerronta, henkilökohtaisuus

Author Title	lines Korhonen Confessions to the Listener's Ear: Podcasting and Personal Narrative Journalism
Number of Pages Date	33 pages + 2 appendices 20 April, 2017
Degree	Bachelor of Arts
Degree Programme	Film and Television
Specialisation option	Television and radio production
Instructor	Aura Neuvonen, Senior Lecturer
<p>This Bachelor's thesis explores podcasting and one of its genres called personal narrative podcasting. The thesis intends to define the distinctive features of the personal narrative podcasting through audio storytelling, the role of the storyteller, the role of the listener and sound design. This thesis also discusses the genre's coming to Finland.</p> <p>This thesis defines podcasting and personal narrative journalism, which can be seen as the origin of personal narrative podcasting. The thesis analyzes the differences of podcasting and the traditional radio and the differences of personal journalism and traditional journalism. In addition, the topics, the target groups and the listening conditions of the personal narrative journalism are discussed.</p> <p>In addition to written references, this Bachelor's thesis uses the interviews of the head of the Finnish Broadcasting Company YLE's Audio Team Jonna Ferm and the journalist and podcast producer Olli Sulopuisto as a research method. The thesis intends to define the personal narrative podcasting also by analyzing different podcast series. In addition, this thesis discusses the author's own vision of personal narrative podcasting and analyzes the author's own example of a work that can be seen as a personal narrative podcast.</p> <p>The conclusions of this Bachelor's thesis indicates the distinctive features of personal narrative podcasting, the growing popularity of personal narrative podcasting in the United States and the fact that the genre is almost unknown in Finland. This thesis also intends to expand the comprehension of podcasting in the Finnish podcast genre and intends to contribute in spreading the knowledge of the personal narrative podcasting in Finland.</p>	
Keywords	Podcasting, journalism, radio, audio storytelling

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Mitä on podcasting?	2
2.1	Podcastingin historiaa maailmalla ja Suomessa	3
2.2	Tekninen määritelmä	4
2.3	Tyyllillinen määritelmä	4
2.3.1	Journalistinen keskusteluohjelma	5
2.3.2	Kerronnallinen podcasting	6
3	Mitä on henkilökohtainen journalismi?	7
3.1	Perinteinen journalismi	8
3.2	Uusi journalismi ja tunnustava journalismi	9
3.3	Miksi toimittaja haluaa tunnustaa?	10
3.4	Tunnustavan journalismin herättämä kritiikki	11
4	Henkilökohtainen kerronnallinen podcasting	12
4.1	Äänikerronnan muoto	13
4.2	Kertojan rooli	14
4.3	Kuulijan rooli	16
4.4	Äänisuunnittelun merkitys	17
4.5	Miksi henkilökohtaisuus sopii juuri podcastingiin?	18
4.5.1	Kuuntelutilanne	20
4.5.2	Aiheet	21
4.5.3	Kohderyhmät	22
5	Analyysi podcastista Strangers: Love Hurts 3	23
5.1	Kertojan rooli	24
5.2	Kuulijan rooli	26
5.3	Äänimaisema	27
6	Henkilökohtainen kerronnallinen podcasting omassa työssäni	28
6.1	Analyysi podcastista Kuinka kauan vielä?	28
6.2	Minä tarinankertojana	30
7	Päätelmät	31

Liitteet

Liite 1. Haastattelurunko, Jonna Fern

Liite 2. Haastattelurunko, Olli Sulopuisto

1 Johdanto

Podcasting on ollut Yhdysvalloissa jo kymmenen vuotta suorastaan ilmiö. Podcast-sarjoja löytyy joka genrestä ja lähes mistä vain aiheesta. Ilmiömäisen suosittuna *Serial* -rikossarjan myötä yhdeksi suosituimmista genreistä on noussut *narrative podcasting*, jolle on ominaista proosamainen tarinankerronta. Kyse ei kuitenkaan ole fiktiosta, vaan journalismista, jota elävöitetään kaunokirjallisuudesta tutuin keinoin ja kiinnostavan äänikerronnan kautta.

Narrative podcastingin vanavedessä on syntynyt genre nimeltä *personal narrative podcasting*. Tässä henkilökohtaisessa kerronnallisessa journalismin muodossa toimittaja asettuu itse päähenkilöksi kertomaan omista henkilökohtaisista kokemuksistaan ja ajatuksistaan unohtaen perinteisen journalismin objektiivisuuden. Henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin voidaan nähdä juontavan juurensa viime vuosikymmenen aikana yleistyneeseen kirjoitetun journalismin alalajiin nimeltä *confessional journalism* (Jacques 2012.)

Suomeen podcasting on sen sijaan ollut rantautumassa kunnolla vasta parina viime vuotena, ja käsitys siitä on vielä kovin kapea. Henkilökohtaista journalismia ei vielä tunneta Suomessa, eikä sen vuoksi myöskään henkilökohtainen kerronnallinen podcasting ole tunnettu genre maassamme.

Opinnäytetyössäni pyrin määrittelemään, mitä on podcasting, mitä tarkoittaa henkilökohtainen journalismi ja miten nämä kaksi yhdistyvät genreiksi, jota kutsun vapaasti käännettynä henkilökohtaiseksi kerronnalliseksi podcastingiksi. Ennen kaikkea kuvaan työssäni kyseistä ilmiötä ja analysoin sille ominaisia piirteitä. Lähestyn aihetta oman kokemukseni ja pohdintani kautta, mutta käytän aineistona myös aiheesta kirjoitettuja artikkeleita. Olen myös haastatellut työtäni varten Yleisradion Audiotiimin ohjelmapäällikkö Jonna Fermiä sekä toimittaja ja podcast-tuottaja Olli Sulopuistoa. Olen myös kuunnellut työtäni varten erilaisia podcast-sarjoja ja analysoin esimerkkinä henkilökohtaisesta kerronnallisesta journalismista yhdysvaltalaisen podcast-tuottaja Lea Thauin *Strangers: Love Hurts* -podcast-sarjan kolmannen jakson.

Lisäksi pohdin podcastingin tulevaisuutta Suomessa ja kerron mihin suuntaan haluaisin itse lähteä kehittämään tätä uutta, intiimiä, henkilökohtaisen tarinankerronnan muotoa, jolle podcasting tarjoaa hedelmällisen alustan. Pysin työlläni myös edesauttamaan genren kunnollista rantautumista Suomeen.

2 Mitä on podcasting?

Podcasting tarkoittaa tilauspohjaista äänitiedostojen, useimmiten radio-ohjelman kaltaisten ohjelmien, julkaisua verkossa. Podcastin tekijä julkaisee RSS- tai Atom-syötettä, joka sisältää tiedot äänitiedostosta. Kuuntelijalla on puolestaan tietokoneellaan tai mobiililaitteellaan ohjelma tai sovellus, joka lataa syötteen päivittymisen perusteella tiedostot eli ohjelman uusimmat jaksot kuunneltaviksi. (Web-opas 2017). Termi podcasting tulee alun perin sanoista *iPod* ja *broadcasting* (radiolähetys), joka viittaa audiotiedostojen ”lähettämiseen” eli tässä tapauksessa kuuntelemiseen Applen MP3-soittimelta. Koska podcast-ohjelmia voi nykyään kuunnella monella muullakin laitteella, on termi määritelty myöhemmin myös lyhenteeksi sanoista ”*portable on-demand (cast)*” (vapaasti suomennettuna ”kannettavalla silloin kun halutaan”, mikä viittaa siihen, että podcast-ohjelmia voi kuunnella milloin ja missä haluaa). Podcasting-tavalla julkaistua ohjelmaa voidaan kutsua yksinkertaisesti podcastiksi. (Greenlee 2007).

Podcasting poikkeaa broadcasting-lähetystapaa käyttävästä perinteisestä FM-radiosta siten, että podcast-ohjelmia voi kuunnella milloin ja missä vain eivätkä ne ole sidoksissa radion lähetyskelloon. Podcastien tekijät voivat olla esimerkiksi FM-radiotoimittajia, mutta myös aivan itsenäisiä ohjelmantekijöitä, joilla ei ole kokemusta FM-radion tekemisestä. Varsinkin Yhdysvalloissa, jossa podcasting on ollut valtavirtaa jo vuosikymmenen ajan, monien radio-ohjelmien tekijät julkaisevat lisäksi erillistä podcast-ohjelmaansa, joka usein liittyy jollain tavalla tekijän radio-kanavalla lähetettävään ohjelmaan. (Berry 2016, 8–9.)

Nykyään podcast-ohjelmien kuuntelu tapahtuu pääasiassa mobiililaitteilla, ja esimerkiksi Applen iPhone-älypuhelimissa on oletuksena podcast-sovellus, jonka kautta voi tilata ja kuunnella ohjelmia. Teknisen määritelmänsä lisäksi termi podcasting voidaan määritellä myös sisällöllisen tyylinsä perusteella. (Sulopuisto, haastattelu 10.2.2017.)

2.1 Podcastingin historiaa maailmalla ja Suomessa

Termi ”podcasting” tuli yleisölle ensi kertaa tutuksi vuonna 2004, kun yhdysvaltalaisen *The Guardian* -sanomalehden toimittaja Ben Hammersley käytti sitä kuvaamaan radio-maailmassa syntynyttä ”uutta villitystä amatöörradiossa”. Hänen mukaansa tämä uusi niin sanottu radion muoto ”vapautti kuulijat ajasta ja paikasta ja mahdollisti vuoropuhelun ohjelman tekijöiden kanssa”. Aluksi termi podcasting tarkoitti siis FM-radion alalajia tai jatketta, mutta pian se vakiintui tarkoittamaan aivan omaa audiosisällön tekemisen ja julkaisemisen tapaansa. Podcastingia ei kuitenkaan pidetä vaihtoehtona FM-radiolle, vaan se on olemassa itsenäisenä ilmiönä FM-radion ohella. (Berry 2016, 7–8.)

Termi podcasting vakiintui siis tarkoittamaan tilattavaa audio-ohjelmaa. Yhdysvalloissa on viimeisen vuosikymmen aikana tuotettu podcast-ohjelmia lähes mistä vain genrestä ja ne ovat suuren yleisön suosiossa. Kenties kaikkien aikojen suosituin, suorastaan ilmiöksi noussut podcast on vuonna 2014 alkanut *This American Life* -radio-ohjelman spin-off-sarja *Serial*. Ohjelma on voittanut maailman ensimmäisenä podcast-sarjana *Peabody Award* -palkinnon sen innovatiivisesta kerrontatavasta vuonna 2015. (Gorelick 2015).

Suomen ensimmäinen podcast oli toukokuussa 2005 aloittanut FcLate Netradio. Yle aloitti oman ensimmäisen podcastinsa saman vuoden syyskuussa ja kaupallisista toimijoista Stara.fi-verkkolehti aloitti omansa lokakuussa. Pian mukaan tulivat myös muun muassa Iskelmä, Radio NRJ ja Radio Helsinki. Tuolloin podcast-nimikkeellä julkaistut ohjelmat olivat kuitenkin suurimmaksi osaksi vain verkkoon jälkikuuntelua varten ladattuja FM-radiokanavalla aiemmin lähetettyjä ohjelmia. Vuonna 2007 Yle aloitti ensimmäisenä perinteisenä radiokanavana ensisijaisesti internetiin tehdyn podcast-ohjelmansa POP-Talkin (Web-opas 2017).

Podcastit eivät ole kuitenkaan vielä muodostuneet Suomessa valtavirtamediaksi samalla tavalla kuin Yhdysvalloissa. Vuodesta 2016 ennustettiin ”podcastien vuotta” (Frilander 2015), mutta suomalaiset podcast-sarjat ja tekijät ovat edelleen marginaalisia. Vuonna 2015 toimintansa aloittaneelle Jakso.fi-sivustolle on kerätty kaikki Suomessa tehdyt podcastit (Jakso.fi 2017).

2.2 Tekninen määritelmä

Teknisesti määriteltynä podcasting on siis audiotiedostojen, käytännöllisesti katsoen FM-radion tyylisten ohjelmien julkaisua, tilaamista, lataamista ja kuuntelemista verkossa, useimmiten mobiililaitteella. Toisin kuin FM-radion kuuntelija, joka yksinkertaisesti laittaa radion päälle ja kuuntelee sieltä silloin lähetettävää ohjelmaa, podcast-kuuntelija etsii itse itseään kiinnostavan ohjelman, tilaa sen sovelluksellaan ja kuuntelee silloin kun hänelle itse sopii (Berry 2016, 11–12). Sovellus ilmoittaa, milloin uusi jakso kuulijan tilaamasta ohjelmasta on ilmestynyt ja lataa sen valmiiksi sovellukselle. Podcast-ohjelmia kuunnellaan useimmiten yksin, kuulokkeiden kautta.

Koska podcasting on verrattain uusi ilmiö Suomessa, ei maassamme ole vielä omaa, suomenkielistä podcast-sovellusta niiden tilaamiseen ja kuuntelemiseen. Podcast-sarjoja voi kuitenkin kuunnella esimerkiksi iTunesista ja Applen älypuhelimien Podcast-sovelluksella. Myös Windows Phone -älypuhelimilla on oma sovelluksensa podcastien tilaamiseen ja kuuntelemiseen. Android-puhelimen käyttäjän on ladattava älypuheli-meensa esimerkiksi BeyondPod-sovellus. (Jakso.fi 2015.) Myös Spotifystä voi kuunnella podcast-ohjelmia. Podcast-sarjojen julkaisemiseen tekijä voi käyttää esimerkiksi äänitiedostojen levitys- ja suoratoistopalvelu SoundCloudia (Soundcloud 2017) tai yhteisöllistä videopalvelu Youtubea. (Lifehacker 2013).

Podcasting on niin uusi käsite niin maailmalla kuin Suomessakin, ettei sitä voida vielä määrittellä vedenpitävästi. Yksi virheellisenä pidetty tekninen määritelmä on kuitenkin, että podcasting olisi alun perin FM-radiossa lähetetyn ohjelman julkaisua jälkikäteen verkossa. Tästä jälkikuuntelusta käytetään ainakin Suomen Yleisradiossa termiä AOD eli audio on demand (vapaasti suomennettuna ”ääntä silloin kun halutaan”). Monet kuitenkin näkevät, että podcast-ohjelma sen sijaan tehdään yksinomaan verkkoon eikä sitä lähetetä FM-radiossa lainkaan. (Ferm, haastattelu 24.2.2017.)

2.3 Tyylillinen määritelmä

Erään määritelmän mukaan podcasting voidaan jakaa kahteen eri alalajiin sisällöllisen tyyliensä perusteella. Voidaan siis nähdä kaksi eri koulukuntaa, joista toinen näkee podcastingin ikään kuin perinteisen FM-radion kaltaisena keskusteluohjelmana ja toinen hiotumpana, tarinankerronnan elementtejä hyödyntävänä ohjelmana (Ferm, haastattelu

24.2.2017). On olemassa varmasti monta muutakin perustetta jakaa podcastingia alalajeihin, mutta tässä työssäni tarkastelen aihetta edellä mainittujen määritelmien kautta.

Yhteistä kummallekin koulukunnalle on se, että podcasting nähdään vahvasti sarjamuotoisena ohjelmana. Podcast-sarjalla on tietty tekijänsä valitsema tema, jonka ympärille jokainen jakso rakentuu. Jaksojen ei tarvitse välttämättä ilmestyä säännöllisesti, mutta kuitenkin jatkuvasti. Toisin kuin FM-radio-ohjelmat, joiden mitta on sidoksissa radion lähetyskelloon, podcasting ei ole aikasidonnaista. Jaksojen pituus voi vaihdella keskenään, ja myös ohjelman muoto voi olla hyvin erilainen verrattuna FM-radioon (Sulopuisto, haastattelu 10.2.2017). Havaintojeni mukaan podcast-ohjelman yksittäinen jakso kestää keskimäärin 20–45 minuuttia ja on siis selvästi lyhyempi kuin FM-radio-ohjelmien kesto keskimäärin.

Koska podcast-ohjelmaa ei julkaista reaaliaikaisesti vaan jaksoja on mahdollista editoida, tarjoaa podcasting tekijälleen radio-ohjelmaa enemmän tyyllistä liikkumavaraa ja mahdollisuuden kokeilla uutta ja erilaista. Yleinen käytäntö näyttää olevan, että podcast-sarjan jaksoja tehdään sitä mukaa kun edellinen on julkaistu. Koko sarjaa ei siis yleensä tehdä valmiiksi etukäteen ennen ensimmäisen jakson julkaisemista. Seuraavissa alaluvuissa käsittelen podcastingin sisällöllisen tyylin kahta alalajia.

2.3.1 Journalistinen keskusteluohjelma

Havaintojeni mukaan journalistinen keskusteluohjelma hakee muotonsa perinteisestä puheradiosta, jossa studiossa kaksi tai useampi henkilö keskustelee valitusta aiheesta. Perustan havaintoni kuuntelemini suomalaisiin podcast-sarjoihin, kuten muun muassa Kari Haakanan, Panu Rädyn ja Olli Sulopuiston Vikasietotila (2016) sekä Anni Gullichsenin ja Sisko Savonlahden Minä & Minä (2016).

Podcast-sarjassa, joka noudattaa journalistisen keskusteluohjelman tyyliä jokaisen jakson aihe liittyy yleensä koko podcast-sarjan yleiseen teemaan. Vaikka ohjelma on äänitetty etukäteen, tavoitellaan sen äänikerronnalla mielikuvaa, että keskustelu tapahtuu reaaliaikaisesti. Tällaisessa podcast-ohjelmassa on yleensä yksi tai kaksi podcastin vetäjää, jotka julkaisevat esimerkiksi viikoittain uuden jakson. Puheenaiheet voivat esimerkiksi olla yhteiskunnallisia, poliittisia, tekniikkaan tai urheiluun liittyviä. Podcastin vetäjällä voi myös olla ohjelmassaan mukana vieraita, kuten FM-radiossakin.

Journalistisen keskusteluohjelman tyyppistä podcast-sarjaa ei ole yleensä käsikirjoitettu tarkasti. Tekijät ja mahdolliset vieraat istahtavat mikrofonien ääneen ja aloittavat keskustelun samaan tyyliin kuin FM-radio-ohjelmassa. Kuten edellä mainittiin, podcasting ei ole sidoksissa aikaan, joten keskustelu voi näin olla rennompaa ja päättyä silloin, kun siltä tuntuu. Keskustelua ei myöskään tarvitse lopettaa kesken, kuten FM-radiossa silloin kun ohjelman lähetysaika loppuu.

Koska journalistiseen keskusteluohjelmagenreen lukeutuvan podcastin tyyli on usein FM-radiossa lähetettävän puheohjelman omainen, ei sen taustalla yleensä kuulla yksityiskohtaista tai huomiota herättävää äänimaisemaa. Ohjelmalla saattaa olla jokin teemamusiikki alussa ja FM-radiolle ominaisten jinglejen kaltaisia kilahduksia rytmittämässä puhetta, mutta muutoin se kuulostaa äänikerronnaltaan hyvin pitkälti livenä radiostudiossa äänitetyltä puheradio-ohjelmalta.

Tämän tyyppinen podcast-ohjelma voi olla tuttuutensa vuoksi helposti lähestyttävää ja sopia laajemmalle, radion keskusteluohjelmiin tottuneelle kuulijakunnalle. Ohjelmien teemat ja keskustelunaiheet saattavat kuitenkin olla laajaa kuulijakuntaa tavoittelevien FM-radio-ohjelmien aiheita tarkemmin rajattuja, sillä lähtökohtaisesti podcasteja kuunnellaan yksin ja kuulija valitsee juuri häntä itseään kiinnostavan aiheen ja ohjelman.

2.3.2 Kerronnallinen podcasting

Toinen koulukunta näkee podcastingin tarjoavan alustan kerronnallisemmalle, luovemmalle ja henkilökohtaisemmalle ohjelmatyypille, jollaista ei kuulla FM-radiossa kovinkaan paljon. Yhdysvalloissa tällaisista podcast-ohjelmista käytetään nimitystä *narrative podcasting*, kerronnallinen podcasting. Koska podcast-ohjelmien kuuntelutilanne ja -tapa on perinteisen radion kuuntelua intiimimpi, voi niiden tarinankerronta olla sekä sisällöltään että äänikerronnaltaan monitasoisempaa, sillä kuuntelija keskittyy ohjelmaan kokonaisvaltaisesti. Tähän podcast-tyyppiin voidaan lukea esimerkiksi syväluotaavat tiede-ohjelmat ja pohdiskelevat historia-podcastit, jotka kummatkin ovat maailmalla todella suosittuja kuuntelijoiden keskuudessa. Suomalaiset podcastit ovat tähän mennessä olleet kuitenkin tyyliään suurimmaksi osaksi journalistisen keskusteluohjelman kaltaisia, mutta ainakin Yleisradio näkee tarvetta myös uudenlaisille, henkilökohtaisempaan käyttötilanteeseen sopiville sisällöille. Tietyllä tapaa podcastingissa

voidaan nähdä perinteisen ohjelmaradion paluuta, mutta päivitettyinä versiona. (Ferm, haastattelu 24.2.2017.)

Kerronnalliset podcast-ohjelmat eivät kuitenkaan ole kuunnelmia tai radiodokumentteja, vaikka saattaisivat äänikerrontatavaltaan sellaisia muistuttaakin. Kuunnelma on yleensä fiktiivinen, näyttelijöillä toteutettu draamateos, joka jäsentyy kohtauksiin ja perustuu dialogiin. (Äänipää 2017.) Tässä se eroaa podcastista siinä, että podcastin tekijä puhuu yleensä omalla äänellään ja on omalla persoonallaan läsnä ohjelmassa. Podcast-ohjelma on myös harvoin täysin fiktiivinen. Radiodokumentti taas on yleensä itsenäinen teos (Äänipää 2017), ja koska podcast nähdään vahvasti sarjamuotoisena, dokumentaarinenkaan podcast-ohjelma ei tämän käsityksen mukaan voi olla yhtä kuin radiodokumentti.

Käyttämäni termi ”tarinankerronta” saattaa kuulostaa liittyvän harhaanjohtavasti fiktion, mutta viittaa tässä Yhdysvalloissa käytettyyn termiin *storyteller* eli tarinankertoja. Vieraillessani Chicagon Third Coast -audiofestivaaleilla, joilla podcast oli vahvasti esillä, käyttivät kaikki luennoitsijat podcast-ohjelmien tekijöistä lähes poikkeuksetta nimitystä tarinankertoja, eivät toimittaja tai journalisti, kuten Suomessa on tapana. (Third Coast Festival 2017.) Siellä podcastaaminen nähtiin ensisijaisesti tarinoiden kertomisenä kuulijalle, olivat ne sitten faktaa tai fiktiota, ja oli ohjelman tyyli sitten dynaamisen keskusteleva tai kerronnallisempi.

3 Mitä on henkilökohtainen journalismi?

Henkilökohtaiselle journalismille ei ole Suomessa vielä yleisesti käytössä olevaa termiä eikä sitä ylipäättään tunneta maassamme. Yhdysvalloissa käytetään muun muassa termejä *personal journalism* tai *personal narrative journalism* tai *storytelling*, joten tässä opinnäytetyössä olen päättänyt käyttää termiä henkilökohtainen journalismi. Se voisi kuitenkin olla myös esimerkiksi subjektiivinen journalismi tai intiimi journalismi.

Tarkoitan henkilökohtaisella journalismilla viime vuosikymmenen aikana maailmalla yleistynyttä, perinteisestä objektiivisesta journalismista poikkeavaa tapaa välittää informaatiota. Tässä genressä toimittaja, tai mieluummin käyttämäni termi tarinankertoja, tarkastelee valitsemaansa aihetta omasta, subjektiivisesta näkökulmastaan, henkilö-

kohtaisimmillaan omien kokemustensa kautta (Lindgren 2016, 23-24). Keskeisenä tavoitteena on neutraalin informaation välittämisen sijasta yksilön subjektiivisen kokemuksen välittäminen yleisölle, usein tunnepitoisesti ja kaunokirjallisuudesta tuttuja tyynejä soveltaen. Aiheet kuitenkin perustuvat todellisiin tapahtumiin ja ilmiöihin. Henkilökohtainen journalismi eroaa vahvasti siitä, miten journalismi perinteisesti nähdään ja määritellään. Käsittelen näitä eroja seuraavissa luvuissa.

3.1 Perinteinen journalismi

Perinteisesti journalismin ohjenuorana on pidetty objektiivisuutta. Perinteisen, objektiivisen journalismin ytimenä on neutraali faktaraportointi, joka tarkoittaa sitä, että toimittaja ikään kuin etäännyttää itsensä raportoimistaan tapahtumista tai ilmiöstä ja välittää yleisölle informaatiota sisällyttämättä omia mielipiteitään mukaan. Objektiivisuuden keskeisistä piirteistä voi erottaa kolme objektiivisuuden ulottuvuutta: epistemologisen ja ontologisen (journalismi raportoi faktoja ja vain niitä), tyyllillisen ja esteettisen (viileä, etäännytetty tyyli), ja käytäntöihin liittyvän (tasapuolisuus, kommentoinnin ja toimittajan omien kehystysten välttäminen). (Ruotsalainen 2016, 323.)

Artikkelissaan *Journalismin uusin objektiivisuus* toimittaja Aki Petteri Lehtinen määrittelee objektiivisen journalismin seuraavasti:

Tosiasiallinen, eli objektiivinen, journalistinen raportti vastaa todellisuudessa valittavia asiantiloja, kuten tieteessä: tiedon tulee koskea kohteitaan riippumatta tiedollisten toimijoiden subjektiivisista ominaisuuksista – mielipiteistä ja tulkinnoista. Journalisti on aktiivisesti vuorovaikutuksessa toisten ihmisten ja fyysisen todellisuuden kanssa, mutta saadakseen totuudenmukaista tietoa hänen täytyy aktiivisesti pyrkiä eroon ajattelun subjektiivisista ja kulttuurisidonnaisista rajoitteista ja vääristymistä. (Lehtinen 2014.)

Eriyisesti Suomessa journalismia leimaa mielestäni edelleen tiukka objektiivisuus ja se, että toimittajan ensisijainen tehtävä on välittää todenmukaista informaatiota ottamatta itse kantaa aiheeseen. Objektiivisuus on hyvä ohjenuora, mutta mielestäni sen rinnalle sopisi uusi, mahdollisesti podcastingia hyödyntävä subjektiivisempi journalismin tapa välittää tietoa yleisölle, jota ollaankin maailmalla nähty jo vuosien ajan. Subjektiivinen, jopa itseä alleviivaava tyyli on kyllä tuttu esimerkiksi blogi-kirjoituksista, jota internet ja sosiaalinen media on nykyään pullollaan, mutta näitä kirjoituksia ei voi lukea journalismiksi, sillä kirjoittajat ovat yleensä ns. tavallisia ihmisiä, vailla journalistista

koulutusta tai agendaa. Journalistisista tekstityyleistä ainoastaan kolumneissa ja paki-noissa nähdään toimittajan omaa subjektiivista näkemystä.

3.2 Uusi journalismi ja tunnustava journalismi

Uusi journalismi on 1960- ja 1970-luvuilla kehitetty uutisten kirjoittamisen ja journalismin tyyli, jolle on perinteisen journalismin objektiivisuuden sijaan ominaista subjektiivinen näkökulma ja intensiivinen reportaasi, jossa toimittaja sijoitti itsensä raportoijana kirjoittamaansa juttuun. Uudessa journalismissa käytettiin myös aikanaan epäsovinnaisina pidettyjä kaunokirjallisuuden menetelmiä, ja se oli selkeä vastakohta perinteiselle journalismille, jossa toimittajan oli pysyttävä ns. näkymättömänä. (Fakazis 2013). Uuden journalismin ilmiön nähdään päättyneen 1980-luvun alussa, mutta sen vaikutukset näkyvät nykypäivänä (maailmalla) yhä yleistyvässä, subjektiivisemmassa journalismissa, jossa toimittajan ei enää tarvitse kadottaa itseään taka-alalle.

Confessional journalism eli vapaasti suomennettuna ”tunnustava journalismi” (termi voisi kääntyä myös muotoon ”tunnustuksellinen”, mutta se kuulostaa viittaavan harhaanjohtavasti uskonnollisuuteen) taas on erityisesti Yhdysvalloissa viime vuosina yleistynyt journalismin muoto, jossa toimittaja kertoo itse omista, henkilökohtaisista kokemuksistaan johonkin teemaan liittyen. (Freeman 2009.) Sana ”tunnustava” viittaa siihen, että kerronnan tyyli voi olla suorastaan päiväkirjamaista, omien salaisuuksien tunnustamista vaikkapa rakkaalle ystävälle. Tunnustavassa journalismissa salaisuudet eivät kuitenkaan jää vain päiväkirjan sivuille tai ystävän säilytettäväksi vaan jaetaan julkisesti lukijoiden kanssa. Tässä luvussa käsittelen tunnustavaa journalismia sen yleisimmässä muodossa eli kirjoitetussa journalismissa, mutta genre ei ole missään nimessä rajattu vain siihen. (Jacques 2012).

Tunnustava journalismi on erityisesti suosittua naiskirjoittajien keskuudessa. Kirjoittajat käsittelevät usein vaikeita, kenties tabuinakin pidettyjä aiheita, kuten esimerkiksi alkoholismia, seksuaalista häirintää, syömishäiriöitä ja muita mielenterveyden ongelmia. (Freeman 2009.) Tunnustava journalismi ei kuitenkaan ole mielestäni mitenkään rajattua naiskirjoittajille, tyyli ei vain vielä ole löytänyt tietään mieskirjoittajien keskuuteen. Kenties naisten taipumus kirjoittaa miehiä yleisemmin esimerkiksi päiväkirjaa ja avautua helpommin vaikeistakin asioista, esimerkiksi hyvälle ystävälle, tekee tunnustavasta journalismista heille luontevan tavan kokeilla uudenlaisia journalismin keinoja.

Tunnustava journalismi on täysi vastakohta perinteiselle, objektiiviselle journalismille, sillä itsensä etäännyttämisen sijasta kertoja lähtee käsittelemään aihetta nimenomaan itsensä kautta. Näkökulma on siis erittäin subjektiivinen. Keskiössä ovat kertojan omat kokemukset, tunteet ja syvällinen pohdinta aiheen ympärillä. Onnistunut tunnustava journalismi ei kuitenkaan sorru olemaan vain kirjoittajan vuodatusta omista traumoistaan, vaan onnistuu tämän kokemusten ja ajatusten kautta herättämään itsereflektiota myös lukijassa. Toimittaja Mia Lindgren toteaa artikkelissaan *Personal narrative journalism and podcasting*: ”Ihmisten kiinnostus itseän ei rajoitu vain omaan itseensä. Me haluamme myös todistaa, kun toiset ihmiset etsivät itseään ja sitä mistä heidät on tehty ja kun he selvittävät, voivatko he muuttua.” (Lindgren 2016, 24.) Parhaimmillaan tunnustava journalismi herättää myös yhteiskunnallista keskustelua, kun käsitelty aihe tuodaan kertojan kokemusten kautta lähelle ihmistä.

3.3 Miksi toimittaja haluaa tunnustaa?

Näen tunnustustavan journalismin selkeimpänä motiivina kirjoittajan tarpeen puhua jostakin itselleen henkilökohtaisesti merkityksellisestä aiheesta ja sitä kautta herättää tunteita ja ajatuksia myös lukijassa. Kirjoittajalla on omakohtaista kokemusta käsittelemästään aiheesta, ja kertomalla niistä subjektiivisesti hän tulee lähelle lukijaa tehden aiheesta kenties helpommin lähestyttävämmän, kuin jos raportoi siitä neutraalin objektiivisesti. Toisin kuin perinteisessä journalismissa toimittajan tavoite ei siis ole välittää pelkkää tosiasiallista informaatiota, vaan pikemminkin tunnetta.

Tunnustava journalismi voi olla kirjoittajalle suorastaan terapeutin tapa käsitellä vaikeita kokemuksia, samaan tapaan kuin päiväkirjan kirjoittaminen. Tekstistä tulee kuitenkin helposti päiväkirjamaista, sisäänpäin kääntynyttä vuodatusta vailla itsekritiikkiä, ja siksi kirjoittajan on pyrittävä pitämään mielessään lukijansa ja heidän tarpeensa. Vaikka lukija onkin kiinnostunut kirjoittajan kokemuksista, on hän kiinnostunut niistä siksi, että pystyy itse samastumaan niihin. Teksti, joka ei ota lukijaansa huomioon tai jolla ei ole minkäänlaista yhteiskunnallista sanomaa, ei myöskään ole mielestäni journalismia, vaan enemmänkin esimerkiksi blogi-kirjoituksen kaltainen teksti. Blogi-kirjoituskin voi tietenkin olla yhteiskunnallinen ja ottaa lukijansa vahvasti huomioon, kuten esimerkiksi poliitikko Osmo Soininvaaran blogi (Soininvaara.fi 2017).

Tunnustava journalismi voi toimia myös vertaistukena lukijalle. Toimittaja Tanya Gold kirjoittaa artikkelissaan *Why I confess all*, että hän kokee velvollisuudekseen kirjoittaa esimerkiksi omasta alkoholismistaan. Alkoholismi on hänen mielestään sairautena väärinymmärretty, ja kirjoittaessaan siitä omien kokemustensa kautta hän kokee voivansa auttaa lukijoita, jotka kärsivät siitä itse tai joku heidän lähipiirissään kärsii. Hän kertoo-kin saavansa lukijoiltaan sähköpostiviestejä ja kirjeitä, joissa he jakavat omia kokemuksiaan aiheesta. (Gold 2009.) Näin syntyy vuorovaikutus kirjoittajan ja lukijan välillä, ja se on mitä tunnustava journalismi voi olla parhaimmillaan.

3.4 Tunnustavan journalismin herättämä kritiikki

Erityisesti naisten kirjoittama tunnustava journalismi on saanut maailmalla osakseen suhteellisen paljon kritiikkiä jo viime vuosikymmenen puolella. Toimittaja Hadley Freeman on huolissaan artikkelissaan *The new confessional journalism turns female writers into tedious, self-hating semi-celebrities* uudesta journalismin genrestä, *female confessional journalismista*, jossa nimenomaan naispuolinen kirjoittaja kuvailee yksityiskohdaisesti pakkomielteistä suhtautumistaan esimerkiksi painoonsa, rintoihinsa, vanhenemiseensa, ruokaan tai alkoholiin. Hänen mielestään on kyseenalaista, että vakavasti otetut naistoimittajat tuovat yhtäkkiä itsensä ja ongelmansa julkisesti reposteltaviksi, vailla minkäänlaista itsekunnioitusta tai itsesuojeluvaistoa. Tabut, shokeeraavuus ja yksityiskohdat saavat poikkeuksetta ainakin keltaisen lehdistön lukijat kiinnostumaan, ja kun toimittaja vielä liittää ”tunnustuksensa” oheen kuvan itsestään mahdollisimman surkean näköisenä, on kirjoittaja leimannut itsensä, tahattomasti tai tahallisesti, ”ikäväksi, itseään vihaavaksi, semi-julkkikseksi”, kuten Freeman artikkelissaan analysoi. Tällä huomionhakuksella genrellä ei ole Freemanin mukaan mitään tekemistä sen kanssa, mitä onnistunut tunnustava journalismi voi olla. (Freeman 2009.)

Esimerkkinä tällaisesta liian pitkälle menneestä tunnustavasta journalismista tarkastelen brittiläisen toimittaja Liz Jonesin päiväkirjamaista artikkelia *For 40 years I have battled anorexia – so what happened when I had to eat normally for three weeks?* Pitkän uran toimittajana tehnyt Jones kuvailee artikkelissaan tarkasti ruoan ja lihomisen hänessä aiheuttamaa ahdistusta. Sen sijaan, että Jones yrittäisi tekstillään löytää ratkaisuja ongelmiinsa, saati auttaa samankaltaisten asioiden kanssa painiskelevaa lukijaa, hän suorastaan velloo ahdistavissa ajatuksissaan ja päättää juttunsa toteamalla, että hänelle on liian myöhäistä parantua anoreksiasta. Tällainen ongelmilla mässäilevä toi-

vottomuus ei ole mitenkään päin tarkasteltuna hyödyllistä lukijalle eikä kirjoittajalle itselleen. Toimittaja Sadie Stein kuvaileekin Jonesin artikkelia yhdeksi järkyttävimmistä artikkeleista, mitä hän on koskaan lukenut. (Stein 2009).

Myös toimittaja Jill Parkin pohtii artikkelissaan *Why I won't sell body and soul* tunnustavan journalismin haittapuolia. Hänen näkemyksensä mukaan naistoimittajien paine kirjoittaa toimittajan ammattimaisuutta syöviä liian henkilökohtaista ja yksityiskohtaista tunnustavaa journalismia tulee päätoimittajilta. Parkin kertoo, että häntä on pyydetty kirjoittamaan jopa nolostuttavia juttuja erityisesti omasta vartalostaan ja kokee, että hänen pikakirjoitustaan, haastattelutaitojaan tai edes kirjoitustyylään ei enää arvosteta. Parkinin mukaan nykypäivän media haluaa kirjoittajan ”ruumiin ja sielun”, eikä omien ongelmien myyminen ainakaan auta niiden kanssa painiskelevaa kirjoittajaa. Tällaisia artikkeleja ei myöskään Parkinin näkemyksen mukaan pyydetä ikinä miespuolisilta kirjoittajilta. (Parkin 2009.)

Edellä kuvattu ei missään tapauksessa ole mielestäni tunnustavan tai ylipäättään henkilökohtaisen journalismin tavoite. On mielestäni kyseenalaista sosiaalipornoa kirjoittaa jostakin tabuna pidetystä aiheesta vain shokeeraamisen, julkisuuden tavoittelun tai yleisön kalastelun vuoksi. Tarpeen kirjoittaa vaikeista asioista tulee lähteä kirjoittajasta itsestään, ja hänellä on oltava motiivina esimerkiksi levittää tietoa asioista, joista ei puhuta tarpeeksi julkisesti, tai haluta tarjota vertaistukea ja samastumispintaa samanlaisten asioiden kanssa elävälle lukijalle.

4 Henkilökohtainen kerronnallinen podcasting

Tässä luvussa pyrin määrittelemään, mitä tarkoittaa *personal narrative podcasting* eli suomeksi vapaasti käännettynä henkilökohtainen kerronnallinen podcasting. Käytän lähteenä ensisijaisesti *The Radio Journal – International Studies in Broadcast & Audio Media Volume 14 Number 1* -artikkelikokoelmassa julkaistua Mia Lindgrenin artikkelia *Personal Narrative Journalism and Podcasting* (2016) sekä samassa kokoelmassa julkaistua Richard Berryn artikkelia *Podcasting: considering the evolution of the medium and its association with the word 'radio'* (2016). Lindgren analysoi artikkelissaan kolmea eri podcast-sarjaa: *Invisibilia* (2015), *Planet Money* (2015) sekä *Mystery Show* (2015). Lisäksi perustan määritelmäni myös tekemääni Yleisradion Audiotiimin ohjel-

mapäällikkö Jonna Fermin haastatteluun, jonka lomassa pohdimme yhdessä, millaisia tulevaisuuden podcast-ohjelmat voisivat olla sekä omaan visioon henkilökohtaisesta kerronnallisesta podcastingista.

Olen luokitellut analyysini neljään eri kategoriaan: äänikerronnan muotoon, kertojan rooliin, kuulijan rooliin ja äänisuunnittelun merkitykseen. Lopuksi pohdin, miksi tällaista kerrontaa on ryhdytty tuottamaan juuri podcasteina ja kenelle tällaiset ohjelmat on tarkoitettu.

Henkilökohtaista journalismia on Yhdysvalloissa tähän mennessä harjoitettu pääosin kirjoitetussa journalismissa ja Suomessa ei lainkaan. Viime vuosina kuitenkin myös Yhdysvaltojen podcast-genressä on alettu käsitellä yhä henkilökohtaisempia aiheita ja tekijän rooli on tullut merkityksellisemmäksi. *Narrative podcasting* eli kerronnallinen podcasting tuli genrenä viimeistään vuonna 2014 alkaneen *Serial* -sarjan myötä erittäin suosituksi Yhdysvalloissa, ja sen vanavedessä voidaan nähdä syntyneen sen astetta henkilökohtaisempi ja intiimimpi muoto, *personal narrative podcasting*. (Lindgren 2016, 23–26). Tässä opinnäytetyössä olen kääntänyt termin vapaasti muotoon henkilökohtainen kerronnallinen podcasting, koska sillä ei ole suomeksi vielä vakiintunutta nimitystä.

Podcasting tarjoaa mielestäni otollisen alustan uudentilaiselle, entistä intiimimmälle henkilökohtaiselle journalismille, jossa äänimaisema tuo kerronnalle uuden ulottuvuuden. Kun puhun entistä henkilökohtaisemmasta kerronnasta, en kuitenkaan tarkoita missään nimessä sitä, että podcastin tekijän tulisi mennä työssään kohti edellisessä kappaleessa kuvattua liian intiimiä tunnustavaa journalismia, jonka tavoitteena tuntuu joskus olevan vain shokeeraaminen ja yleisön kalastelu, vailla minkäänlaista journalistista agendaa. Sen sijaan näen henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin parhaimmillaan hienovaraisena ja tyylikkäänä tapana kertoa kiinnostavia tarinoita ja käsitellä arkoja aiheita, jotka ansaitsevat tulla kuulluksi. Myös äänisuunnittelulla on tärkeä rooli tarinoiden äänikerrontaa ja tunnelmaa luodessa.

4.1 Äänikerronnan muoto

Henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin äänikerronta juontaa juurensa kerronnallinen podcastingiin, englanniksi *narrative podcasting*. Ohjelman sisällöllinen tyyli ei siis ole tässä työssä aiemmin kuvaillun journalistisen keskusteluohjelman kaltainen, vaan

hiotumpaa, joskus jopa proosan keinoja hyödyntävää kerrontaa. (Lindgren 2016, 27–29). Mitään tarkkoja sääntöjä henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin äänikerronnalle ei kuitenkaan ole, varsinkin kun kyseessä on verrattain uusi genre, mutta oman käsitykseni mukaan tällainen ohjelma voi rakentua yksinkertaisimmillaan toimittajan eli kertojan pohdiskelevasta monologista käsiteltävän aiheen ympärillä, jota värittää tunnelmaa luova tai tarinan tapahtumia tukeva äänimaisema. Kertojan puhe voi olla osin käsikirjoitettua, mutta tarkoitus on, että kerronta kuulostaa aidolta ja henkilökohtaiselta, ikään kuin päiväkirjaan kirjoitetulta ajatuksen virralta tai hyvälle ystävälle kerrotulta salaisuudelta. Kerrottu tarina voi näkemykseni mukaan edetä kronologisesti, mutta myös hyppiä ajassa ja paikassa. (Lindgren 2016, 35–36).

Henkilökohtainen kerronnallinen podcast-ohjelma voi sisältää myös esimerkiksi haastatteluja, mutta sekin ovat tyyliltään pohdiskelevampia kuin ns. journalistisessa keskusteluohjelmassa, kuten Lindgren analysoi artikkelissaan (Lindgren 2016, 36). Haastatteluilla voidaan tuodaan kertojalle henkilökohtaista aihetta yleisemmälle tasolle ja tuoda mukaan esimerkiksi asiantuntijoiden faktoja tasapainottamaan proosamaista kerrontaa. Liian neutraali asiantuntijahaastattelu kertojan monologien välissä voi kuitenkin rikkoa ohjelman intiimiksi hiotun äänikerronnan ja sellaisia kannattaa käyttää harkiten. Tyylillisesti toimivampi ratkaisu voi olla tarpeellisten faktojen sisällyttäminen kertojan oman puheen joukkoon, jolloin ne sulautuvat tyylillisesti tarinaan.

4.2 Kertojan rooli

Kertojan rooli henkilökohtaisessa kerronnallisessa podcastingissa on merkittävä. Koko ohjelman lähtökohta aiheineen kumpuaa kertojan omasta tarpeesta kertoa tarinoita, ja näen tällaisen podcastingin tekijän olevan mentaliteetiltaan lähempänä esimerkiksi kirjailijaa tai muuta taitelijaa kuin perinteistä journalistia. Kertoja laittaa itsensä alttiiksi paljastaessaan kuulijalle vaikeitakin kokemuksia, ja hänellä on selkeä ajatus siitä, miksi hän haluaa puhua juuri valitsemastaan aiheesta ja millaista vaikutusta sillä voi olla esimerkiksi yhteiskunnallisesti. Toisin kuin puhtaasti taiteessa, henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin tekijän on kuitenkin pidettävä mukana jonkinlainen journalistinen ote, jotta voidaan vielä puhua journalismista eikä esimerkiksi äänitaiteesta, vaikka rajapinta näiden kahden välillä voikin joissain tapauksissa olla häilyvä.

Henkilökohtaisessa kerronnallisessa podcast-sarjassa kertoja käsittelee jotakin itselleen tärkeää aihekokonaisuutta, jota hän avaa omien henkilökohtaisten kokemustensa kautta. Kertoja kertoo kuulijalle tositarinoita omasta elämästään ja kuvailee niiden hänessä herättämiä tunteita ja ajatuksia kuten hyvälle ystävälle. Samalla hän tuo ajatuksensa jollain tapaa yleiselle tasolle, jotta kuulija löytää niistä samastumispintaa. Kertoja on siis sekä tiedon että tunteen välittäjä. (Lindgren 2016, 27–28).

Henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin tekijän keskeinen motiivi on mielestäni herättää kuulijassa ajatuksia ja tunteita, joten tämän on oltava taitava ja luontevalta kuulostava tarinankertoja. (Ferm, haastattelu 24.2.2017). Vaikka ohjelma olisi osittain käsikirjoitettu, se ei saa kuulostaa kuulijan korvaan siltä. Toimiva työskentelytapa podcastia äänittäessä voi olla kirjoittaa ylös tukisanoja siinä järjestyksessä kuin on ajatellut niistä puhua ja sitten antaa puheen virrata. Koska podcastia on mahdollista ja jopa erittäin suotavaa editoida ennen julkaisua, voi tekijä äänittää vapaasti kaiken, mitä hänelle tulee aiheesta mieleen, ja sitten rakentaa materiaalista niin sisällöltään kuin äänikerronnaltaan toimivan kokonaisuuden.

Henkilökohtaisen kerronnallisen podcast-ohjelman kertojalla on oltava miellyttävä ääni ja rauhallinen puheen tempo, joka jättää kuulijalle aikaa prosessoida kuulemaansa. Näyttelijän käyttäminen, kuten radiokuunnelmissa, ei podcastin tapauksessa ole mielestäni vartenotettava vaihtoehto, vaikka kerrottu tarina itse perustuisikin podcastin tekijän omiin kokemuksiin. Tällöin kadotetaan koko henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin keskeinen idea eli ajatus podcast-sarjasta, joka rakentuu nimenomaan kertojan omalla äänellä kerrotuista intiimeistä ja tunteita herättävistä tarinoista. (Ferm, haastattelu 24.2.2017).

Henkilökohtaisen kerronnallisen podcastin tekijällä voi olla työnsä taustalla tunnustavan journalismin tapaan tarve käsitellä omia vaikeita kokemuksiaan (Gold 2009) tai halu herättää keskustelua aiheista, joiden kokee itse ansaitsevan enemmän huomiota mediassa ja yhteiskunnassa. Tällöin podcastin tekeminen voi olla hänelle käsitykseni mukaan jopa terapeutin kokemus, kuten usein taiteilijoilla, jotka käsittelevät traumaattisia kokemuksiaan taiteensa kautta. Samalla podcasting tekijä voi tarjota ohjelmansa kautta vertaistukea kuulijalle, joka mahdollisesti painiskelee samankaltaisten asioiden kanssa.

Podcast-sarjansa ulkopuolella henkilökohtaisen kerronnallisen podcastin tekijä voi olla myös mediapersoona, kuten esimerkiksi radiojuontajat nykypäivänä ovat. Hänellä on todennäköisesti omat julkiset sosiaalisen median kanavansa, joiden kautta hän henkilöityy samastuttavaksi, oikeaksi ihmiseksi. Podcast-sarjansa ohella hän saattaa myös esimerkiksi kirjoittaa blogia, jossa avaa lisää sarjassaan käsittelemiä teemoja. Kuten useat mediat nykyään, myös henkilökohtainen kerronnallinen podcasting voi olla mielestäni monimediallista.

4.3 Kuulijan rooli

Yleisesti ottaen podcastin kuulijan rooli on mielestäni merkittävämpi kuin perinteisen FM-radion kuuntelijan. Kuulija valitsee itse mitä haluaa kuunnella ja missä ja milloin sen tekee. FM-radio usein vain pistetään päälle ja niin sanotusti tyydytään siihen, mitä sieltä sattuu tulemaan. Podcastin kuuntelija on siis broadcast-radion kuuntelijaa aktiivisempi aina ohjelman valitsemisesta oman kuuntelupaikkansa ja -aikansa päättämiseen saakka. (Berry 2016, 11–12).

Henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin kuulija todennäköisesti valikoi tarkasti mitä haluaa kuunnella. Hänellä on mielessään jokin aihe, joka kiinnostaa häntä, ja hän etsii podcast-sovelluksestaan tai internetistä siihen liittyvillä hakusanoilla mieleisensä ohjelman. Jo ohjelman ensimmäisten sekuntien on vakuutettava kuulija joko sisällöllään tai äänikerronnallaan, sillä tutkimusten mukaan podcastin kuuntelija siirtyy helpommin seuraavaan ohjelmaan, kuin radion kuuntelija vaihtaa kanavaa. (Sulopuisto, haastattelu 10.2.2017.) Mikäli kuulijan tarpeita ja toiveita vastaava podcast löytyy, hän tilaa sen ja odottaa innokkaansa seuraavan jakson ilmestymistä.

Kuulijan motiivi kuunnella henkilökohtaista kerronnallista podcastia voi olla tarve samastua kertojaan tai jopa hakea vertaistuen kaltaista kokemusta. Voi tuntua suorastaan lohdulliselta kuunnella kertojan ajatuksia itselle tutusta aiheesta, varsinkin kun podcasteja kuunnellaan yleisesti usein kuulokkeilla, jolloin voi tuntua siltä, että kertoja todella kertoo tarinaansa yksinomaan kuulijalle. Toisaalta kuulija saattaa haluta oppia jotakin uutta häntä kiinnostavasta aiheesta, mutta haluaa tehdä sen uudella tavalla. Hän voi myös vain yksinkertaisesti kaivata elämäänsä suuria tunteita ja elämyksiä, kuten esimerkiksi elokuvan katsoja. (Ferm, haastattelu 24.2.2017).

Kuulijan on näkemykseni mukaan luotettava kertojaan. Hänen on uskottava, että tarinat todella ovat tosia ja kertojalla on vilpittömän halu kertoa niistä motiivinaan esimerkiksi puhua tabuista tai auttaa kuulijaa selviämään oman elämänsä haasteista. Kuulija tunnistaa nopeasti, milloin puhe on liian käsikirjoitettua tai kerrontapa teennäinen, jolloin hän lopettaa kuuntelemisen herkästi. Kuulijan on myös pidettävä kertojasta ihmisenä (tai ainakin siitä kuvasta, mikä tästä syntyy ohjelman välityksellä). Koska makuasioista ei voi kiistellä, sama ohjelma, johon yksi kuulija on suorastaan koukussa, saattaa ärsyttää toista kuulijaa esimerkiksi vain kertojan puheäänien vuoksi.

Parhaimmillaan kertojan ja kuulijan välille voi syntyä aito vuorovaikutus, mikäli kuulija innostuu lähettämään esimerkiksi palautetta kuuntelemastaan ohjelmasta. Nykymaailmassa tällainen vuorovaikutus voi tapahtua suhteellisen helposti sosiaalisen median ansiosta, kun julkisuuden henkilötkin ovat helposti tavoitettavissa sosiaalisen median kanaviensa kautta. Podcast-sarjojen jaksoja julkaistaan yleensä sitä mukaa, kuin seuraava jakso valmistuu, joten sarjan tekijä saattaa jopa inspiroitua kuulijan palautteesta ja sisällyttää tämän ajatuksia seuraavaan jaksoonsa. Mia Lindgren referoi artikkelissaan *Personal narrative journalism and podcasting* podcast-tuottaja Lea Thau'n haastattelua, jossa tämä kertoo, että ei aluksi aikonut paljastaa henkilökohtaista persoonaansa kuulijoille sarjassaan *Strangers* (2015). Kuulijat kuitenkin reagoivat positiivisesti sarjan osioihin, joissa Thau jakoi itsestään henkilökohtaista informaatiota ja ajan kuluessa sarjasta tuli yhä henkilökohtaisempi. Kuulijat siis vaikuttivat suoraan sarjan kehitykseen. (Lindgren 2016, 37).

4.4 Äänisuunnittelun merkitys

Äänisuunnittelulla on näkemykseni mukaan tärkeämpi rooli henkilökohtaisessa kerronnallisessa podcastingissa kuin esimerkiksi journalistisen keskusteluohjelman kaltaisessa podcast-ohjelmassa. Tarkasti hiotulla äänimaisemalla voidaan luoda henkilökohtaiseen kerronnalliseen podcast-ohjelmaan täysin uusi äänikerronnan taso, joka kulkee vuorovaikutuksessa kertojan puheen kanssa. Mielikuvia herättävä äänimaisema voi parhaimmillaan tehdä ohjelmasta entistäkin intiimimmän ja viedä kuulijan syvälle kertojan päähän sisään. Äänimaisema voi olla hyvinkin yksityiskohtainen ja kunnianhimoinen, sillä se pääsee oikeuksiinsa kuulokkeilla kuunneltaessa aivan eri tavalla kuin FM-radiossa. (Ferm, haastattelu 24.2.2017).

Henkilökohtaisen kerronnallisen podcast-ohjelman äänimaisema voi olla näkemykseni mukaan ns. realistinen eli tarinan taustalla kuuluvat äänet tukevat sen tarinaa konkreettisesti. Toisin sanoen kun kertoja kertoo kävelevänsä esimerkiksi metsässä, äänimaisemassa kuullaan tuulen huminaa, lintujen laulua ja metsäpolun rapinaa jalkojen alla. Äänimaisema kulkee niin sanotusti samaa polkua tarinan kanssa. Tällainen äänimaisema on tuttu perinteisistä radiokuunnelmista ja radiodokumenteista. (Äänipää 2017).

Äänimaisema voi olla myös ns. abstrakti eli hyödyntää esimerkiksi musiikkia tai ääniä, jotka eivät assosioitu suoraan mihinkään konkreettiseen asiaan tai tilanteeseen. Tällainen äänimaisema voi muistuttaa elokuvan äänimaisemaa dramaattisine pisteäänineen ja tunnelmaa luovine taustahuminoineen. Tämä tyyli voi sopia erityisesti polveilevaan monologipainotteiseen podcastiin, jossa pyritään pääsemään syvälle kertojan päälle sisälle. Tällainen äänimaisema voi saada inspiraationsa esimerkiksi äänitaiteesta tai kokeellisesta musiikista.

Vaikka henkilökohtaisen kerronnallisen podcast-sarjan jokainen jakso käsittelee eri aihetta, voi tunnusomainen äänimaisema linkittää jaksot yhteen. Äänimaisemalla voi olla yhtä tärkeä merkitys ohjelman äänikerronnassa kuin sen sisällöllä. Toisaalta myös pelkistetty ja minimalistinen äänimaisema voi toimia kokonaisuudessa, jossa halutaan korostaa tarinan sisältöä ja antaa tilaa kertojan eläytymiselle.

Podcastin tekijä voi käyttää ohjelmassaan ulkopuolista äänisuunnittelijaa, mikäli hänen omat taitonsa tai kiinnostuksensa eivät ulotu äänimaiseman tekemiseen. Äänisuunnittelijan käyttäminen ei mielestäni vähennä podcastin henkilökohtaisuutta, vaan voi tehdä siitä entistä toimivamman kokonaisuuden, mikä tarkoittaa kokonaisvaltaisempaa kokemusta kuulijalle. Äänisuunnitteluun panostaminen voi myös viedä henkilökohtaista kerronnallista podcastia teosmaisempaan, äänitaidetta lähenevään suuntaan. Mikäli myös äänimaisema on podcastin tekijän omaa käsialaa, on kokonaisuus tietenkin puhtaasti hänen henkilökohtainen teoksensa.

4.5 Miksi henkilökohtaisuus sopii juuri podcastingiin?

Kuunteleminen on mielestäni lähtökohtaisesti intiimimpää kuin liikkuvan kuvan katseleminen. Kun median tai taiteen kuluttajalle ei tarjota valmista visuaalista ärsykettä, jää kuulijan mielikuvitukselle kaikki tila luoda itse omat mielikuvansa kerrotusta tarinasta.

Radiomaailmassa onkin leikkimielisesti todettu, että radiossa on parhaat kuvat. Jokainen kuulija myös kokee erilaiset äänet omalla tavallaan, jolloin samasta ohjelmasta, radiodokumentista tai kuunnelmasta syntyy yhtä monta erilaista tulkintaa, kuin on sen kuulijoita.

Sama pätee myös podcastingiin ja henkilökohtaiseen tarinankerrontaan. Kuunneltuna henkilökohtainen journalismi voi olla vielä intiimimpää kuin luettuna, kun kertoja itse kertoo omalla äänellään tarinaansa suoraan intensiivisesti keskittyvän kuulijan korvaan. Kuulokkeilla kuunteleminen vaikuttaa merkittävästi kuuntelukokemuksen intensiivisyyteen. (Berry 2016, 12–13). Taidokkaasti toteutetun podcast-ohjelman kuunteleminen voikin tuntua parhaimmillaan siltä, kuin kertoja todella olisi läsnä puhumassa yksinomaan kuulijalle.

Taitava tarinankerronta yhdistettynä koskettavaan tarinaan ja hiottuun äänimaisemaan voivat yhdessä tehdä henkilökohtaisen kerronnallisen podcast-ohjelman kuuntelemisesta jopa vaikuttavamman kokemuksen kuin esimerkiksi suuren budjetin elokuvan katselemisesta. Joskus audiotekstiin viitataan yleisesti vertauskuvalla ”elokuvia pään sisällä” (engl. *movies in your head*). (Ferm, haastattelu 24.2.2017.) Äänen on oltava laadukasta, sillä epämääräinen kohina tai puheen epäselvyys verottaa heti kuuntelukokemusta.

Podcastingin sarjamuotoisuus mahdollistaa sen, että myös henkilökohtaisessa kerronnallisessa podcast-sarjassa valittuun aiheeseen voidaan pureutua syvälle ja käsitellä sitä jokaisessa jaksossa aina hieman eri näkökulmasta. (Ferm, haastattelu 24.2.2017). Tämä eroaa käsitykseni mukaan esimerkiksi radiodokumentista siten, että vaikka kummassakin voidaan käsitellä saman tyyppistä aihetta, on radiodokumentti aina yksittäinen teos, jonka näkökulmaa pitää rajata, kun taas podcast-sarjassa kaikki lähestymistavat voidaan teoriassa sisällyttää mukaan. Henkilökohtaisesta kerronnallisesta podcast-sarjasta voi kaikkine jaksoineen rakentua kokonaisuudessa todella syväluotaava ja kuulijassa ajatuksia herättävä katsaus valittuun aihepiiriin.

Podcasteja kuunnellaan useimmiten yksin, ja erityisesti henkilökohtaisen kerronnallisen podcast-ohjelman kuunteleminen halutaan todennäköisesti pitääkin yksityisenä kokemuksena. Ohjelmissa voidaan siksi käsitellä todella arkoja ja marginaalisiakin aiheita, jotka eivät sopisi FM-radiossa lähetettäväksi. (Ferm, haastattelu 24.2.2017).

4.5.1 Kuuntelutilanne

Podcast-ohjelmien kuuntelulle varataan aikaa, sillä kuuntelija haluaa keskittyä sisältöön vahvemmallalla intensiteetillä kuin FM-radion kuuntelemiseen yleensä keskitytään. Podcast-ohjelmaa ei myöskään laiteta soimaan niin sanotusti seuralaiseksi ja taustahälyksi, kuten FM-radion tapauksessa usein on. Kuuntelija valitsee itse ajan ja paikan, milloin ohjelmansa haluaa kuunnella, joten kuuntelutilanne ei ole samalla tavalla aikasidonnainen kuin FM-radiossa, jonka kuuntelija on sidottu kanavan lähetyskelloon. (Berry 2016, 12). Podcasteja kuunnellaan yleensä mobiililaitteilla, joten tämäkin seikka mahdollistaa niiden kuuntelemisen missä ja milloin vain (Ferm, haastattelu 24.2.2017.)

FM-radion prime time eli suosituin kuuntelu-aika on perinteisesti aamu, jatkuen noin iltapäivän kello neljään saakka, kunnes ihmiset pääsevät töistä kotiin. Tämän jälkeen alkaa perinteisesti television katselun prime time. Yleisradion Audiotiimin ohjelmapäällikkö Jonna Fermin mukaan tällä hetkellä Yle Areenasta kuunnellaan eniten audio-on-demand-sisältöä (eli radiossa lähetettyjen ohjelmien jälkitoistoa) iltaisin kello 21-00 välillä. Henkilökohtaista kerronnallista podcastingia ei ole vielä oikeastaan tehty Suomessa, mutta hypoteettisesti voidaan olettaa, että sellaisten ohjelmien suosituin kuuntelu-aika voisi olla juuri myöhäisillat. Näin ollen tunnepitoisia, ajatuksia herättäviä podcast-ohjelmia voitaisiin kuunnella ikään kuin elokuvan tai televisio-sarjan sijasta, mutta samankaltaista elämystä tavoitellen. Toisaalta iltai- aikaan kuunteleva kuulija voi hakea ohjelmalta myös rentoutumista arjen kiireiltä (Ferm, haastattelu 24.2.2017.)

Nykyaikana pyritään maksimoimaan ajankäytön tehokkuus. Podcast-ohjelmat ovat oiva tapa käyttää hyödyksi esimerkiksi siirtymäajat paikasta toiseen, kun esimerkiksi julkisessa kulkuneuvossa matkustaessa voi kuunnella ohjelmaa itseään kiinnostavasta aiheesta ja oppia samalla uutta (Ferm, haastattelu 24.2.2017). Ruuhkaisessa raitiovaunussa matkustaminen ei välttämättä ole henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin otollisin kuuntelutilanne, mutta esimerkiksi pitkät matkustusajat junassa tai lentokoneessa voi hyödyntää lukemisen tai elokuvan katselemisen sijasta kuuntelemalla kerronnallista podcast-sarjaa.

Lähtökohtaisesti henkilökohtainen kerronnallinen podcasting toimii mielestäni parhaiten yksin kuulokkeilla kuunneltuna, jolloin kertojan yksittäiselle kuulijalle osoitettu puhe pääsee oikeuksiinsa. Yksin kuunteleminen tuntuu jopa ikään kuin vaatimukselta, jotta tunne kertojan ja kuulijan välisestä intiimistä vuorovaikutuksesta syntyisi. Tätä tukee

myös englantilaisen radion kuuntelun tutkimuslaitos RAJAR:n tutkimus vuodelta 2015, jonka mukaan jopa 90% kaikkien podcastien kuuntelusta tapahtuu yksin. (Berry 2016, 13). Ei ole kuitenkaan mahdotonta kuunnella ohjelmaa yhdessä vaikkapa kaiuttimilla voimistettuna, kunhan kaikki kuuntelijat vain keskittyvät kuuntelemiseen samalla intensiteetillä.

4.5.2 Aiheet

Yleisesti ottaen podcast-ohjelmien aiheet voivat olla paljon tarkemmin rajattuja ja marginaalisempia kuin FM-radio-ohjelmissä. Radiokanavien tavoite on aina loppupeleissä tavoittaa mahdollisimman laaja kuulijakunta, mikä karsii pois kaikista erikoisimmat ja kyseenalaisimmat aihepiirit. (Ferm, haastattelu 24.2.2017.) FM-radiota myös kuunnellaan usein yhdessä muiden ihmisten kanssa sen soidessa vapaasti kotona tai julkisella paikalla, joten voisi olla kyseenalaista, jos sieltä lähetettäisiin yllättäen kovin intiimiä tarinankerrontaa.

Podcast-ohjelmia taas tehdään lähtökohtaisesti tekijän omasta kiinnostuksesta kyseessä olevaan aiheeseen, ja kuulija valitsee itse, mitä ja missä haluaa kuunnella - useimmiten yksin - joten käsitellyt aiheet voivat olla hyvinkin tiukasti rajattuja ja arkaluontoisia, jopa yleisesti tabuina pidettyjä. Henkilökohtaisessa kerronnallisessa podcastingissa voidaan mahdollisesti käsitellä kaikista intiimimpiä aihepiirejä.

Henkilökohtaisen kerronnallisen podcast-ohjelman kertoja voi valita sarjaansa samankaltaisia aiheita kuin aiemmin käsitellyssä tunnustavassa journalismissa. Aihe valikoidaan tietenkin sen mukaan, mistä kertoja tuntee tarvetta kertoa ja mistä hänellä on oma-kohtaista kokemusta ja sanottavaa. (Lindgren 2016, 24). Esimerkkeinä voidaan mainita rakkaus, seksuaalisuus, päihteet, mielenterveyden ongelmat, rasismi ja muut yhteiskunnalliset epäkohdat. Aiheet voivat oikeastaan olla mitä vain, aivan kuten podcastingissa sekä journalismissa yleisesti, kertoja vain pureutuu niihin astetta intiimimmin perustaessaan ohjelmansa omiin subjektiivisiin kokemuksiinsa.

Henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin ei tarvitse mielestäni missään nimessä olla aina kuolemanvakavaa. Myös kepeitä ja hilpeyttä aiheuttavia aiheita voi käsitellä hyödyntäen subjektiivista kerrontapaa. Tällainen henkilökohtainen kerronnallinen pod-

casting voi muistuttaa sisällöltään ja tyylieltään vaikkapa radiopakinaa tai stand up -komiikkaa.

4.5.3 Kohderyhmät

Henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin kohderyhmät voivat olla käsiteltyjen aiheiden tapaan erittäin tarkasti rajattuja. Ohjelman tekijällä voi olla selkeänä mielessään millaiselle kuuntelijalle hän puheensa osoittaa, toisin kuin FM-radion juontajalla, joka yrittää tavoittaa mahdollisimman laajan kuulijakunnan. (Ferm, haastattelu 24.2.2017). Kuulija myös hakeutuu itse aktiivisesti kuuntelemaan podcast-ohjelmaa lataamalla sen sovellukseensa (Sulopuisto, haastattelu 10.2.2017) eli toisin kuin FM-radiossa, jonka ohjelman tekijän täytyy niin sanotusti löytää kuulijansa, podcastin kuuntelija ikään kuin tulee itse ohjelman tekijän luokse.

Suomalaiset FM-radion kuuntelijat voidaan karkeasti jakaa kahteen ryhmään: nuorempi sukupolvi, joka kuuntelee ns. hittiradiokanavia niiden soittaman ajankohtaisen musiikin ja radiopersonoina tunnettujen juontajien vuoksi, sekä vanhempi sukupolvi, joka kuuntelee perinteistä puhe- ja ohjelmaradiota. Myös pääasiassa ainoastaan Yleisradion tuottamilla radiodokumenteilla ja kuunnelmilla on Suomessa perinteisesti uskollinen yleisö vanhemman ikäpolven joukossa. (Radiomedia 2016).

Henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin kohderyhmä voi todennäköisesti löytyä nuorista, aktiivisista ja diginatiiveista aikuisista, jotka ovat sisäistäneet sen seikan, että ohjelmien kuunteleminen ei vie aikaa vaan siitä voi päinvastoin saada paljon lisää sisältöä arkeen. Tämä ryhmä ei välttämättä kuuntele perinteistä radiota lainkaan, perustellen sitä sillä, että haluaa itse valita kaiken kuluttamansa median (Ferm, haastattelu 24.2.2017). Lähes jokaisella nuorella aikuisella on nykyään älypuhelin tai muu mobiililaitte, mikä mahdollistaa podcastien kuuntelemisen missä vain. Paljon paikasta toiseen liikkuva utelias nuori aikuinen haluaa käyttää kaiken ajan hyödyksi, löytää uusia kiinnostuksen kohteita ja ennen kokemattomia elämyksiä. Esimerkiksi äänitaiteella ja korkeellisella musiikilla on vannoutunut harrastajakunta nuorissa urbaaneissa aikuisissa, ja henkilökohtainen kerronnallinen podcasting, joka hyödyntää äänisuunnittelussaan edellä mainittuja elementtejä voisi löytää kohderyhmänsä samasta suunnasta.

Toisaalta myös vanhempi sukupolvi, joka kuuntelee perinteisesti radiodokumentteja ja kuunnelmia, saattaa kiinnostua henkilökohtaisesta kerronnallisesta podcastingista. Haaste tämän ryhmän tavoittamisessa on kuitenkin siinä, että vanhemmalla väestöllä ei välttämättä ole käytössään älypuhelimia, mobiililaitteita tai edes internetiä, jotka ovat edellytyksiä podcastien kuuntelemiseen. Kun kuitenkin niin sanottu diginatiivi sukupolvi vanhenee, jatkavat he todennäköisesti nuorena aloittamaansa podcast-ohjelmien kuuntelemista, jolloin tulevaisuudessa myös henkilökohtaiset kerronnalliset podcastit laajenevat vanhemman väestön pariin.

Naisia saattaa olla henkilökohtaisten kerronnallisten podcast-ohjelmien kuuntelijoissa enemmän kuin miehiä, sillä ohjelmantyyppin tekijätkin maailmalla ovat toistaiseksi olleet suurimmaksi osaksi naisia. Naisen on helpompi kiinnostua itselleen tutuista aiheista ja samastua podcastin naispuoliseen tekijään. Henkilökohtainen ja tunnepitoinen tarinan-kerronta tuntuu vetoavan naisiin, joille on muutenkin ominaista kuluttaa esimerkiksi draamaelokuvia ja televisiosarjoja. Toivottavaa tietenkin on, että myös miehet löytäisivät henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin sekä tekijän että kuuntelijan roolissa.

5 Analyysi podcastista *Strangers: Love Hurts* 3

Tässä luvussa sovellan edellisessä luvussa esittelemääni määritelmää yhdysvaltalaisen Lea Thau tekemään *Strangers: Love Hurts* -podcast-sarjan (2014) kolmanteen jaksoon. Tarkastelen podcastin äänikerronnan muotoa, kertojan roolia, kuulijan roolia sekä äänisuunnittelua.

Yhdysvaltalainen Lea Thau on Peabody Award -palkittu itsenäinen podcast-tuottaja ja -ohjaaja. Hänen tunnetuin podcast -ohjelmansa on *Strangers*, joka on osa urauurtavaa podcast-verkosto *Radiotopiaa*. Genreltään *Strangers* kuuluu aiemmin määrittelemääni kerronnalliseen podcastingiin, sillä Thau kertoo sen jokaisessa jaksossa yhden tapaamansa ihmisen tarinan, tarkoituksenaan herättää kuulijassa tunteita ja empatiaa. Jaksoja kuvaillaan sarjaa julkaisevalla KCRW-sivustolla radionovelleiksi ja -esseiksi (KCRW 2017). Thau on itse ohjelmassa läsnä kertojana ja haastattelijana, mutta pitää kuitenkin suhteellisen perinteisessä toimittajan roolissa jättäen omat subjektiiviset mielipiteensä sivummalle.

Thau on tehnyt *Strangersille* niin sanotun spin off -podcast-sarjan nimeltään *Strangers: Love Hurts*. Esimerkkinä henkilökohtaisesta kerronnallisesta podcastingista analysoin tässä luvussa *Love Hurtsin* kolmannen jakson. Itse sarja *Strangers* keskittyy Thau tapaamien ihmisten tarinoin, mutta *Love Hurtsissa* Thau asettaa itsensä päähenkilöksi. 4-osaisessa sarjassa Thau pohtii sitä, miksi hän on elänyt neljä vuotta ilman parisuhdetta, onko hänessä jotain vikaa ja tuleeeko hän koskaan enää löytämään rakkautta. Oman monologinsa lisäksi Thau lähestyy aihetta haastattelemalla muun muassa miehiä, jotka eivät ole halunneet seurustella hänen kanssaan sekä erilaisia parisuhdeammattilaisia. Analysoimassani sarjan kolmannessa jaksossa Thau haastattelee kahta parisuhdeneuvojaa ja käy näiden haastattelujen kautta läpi omaa seurusteluhistoriaansa. Kyseinen 45-minuutin mittainen jakso on valittu 25:n parhaan ikinä tehdyn podcast-jakson joukkoon (Slate 2014).

5.1 Kertojan rooli

Thau aloittaa jakson esittelemällä itsensä sekä ohjelmansa. Hän toteaa alkaneensa oppia jotakin rakkaudesta tutkimusmatkallaan omien ihmissuhteidensa historiassa. Hän tuo itsensä persoonana lähelle kuulijaa esiintymällä omalla nimellään ja äänellään ja muistuttaa kuulijan mieleen, mistä aiemmissa jaksoissa on puhuttu. Hän on aiemmin kertonut paljon omasta rakkauselämästään, joten hän on henkilönä kuulijalle tuttu ja puhuu tälle kuin ystävälle, jonka kanssa haluaa jakaa kokemuksia. Thau käyttää preesensiä puhuessaan siitä, mitä tämänkertainen jakso tulee sisältämään, eli on ikään kuin reaaliaikaisesti läsnä kuulijan kanssa.

Thau kertoo tavanneensa muutama viikko sitten ”rakkausvalmentajan”, jonka kirjan *Dating, Mating, and Manhandling - The Ornithological Guide to Men* hän oli lukenut aiemmin. Jotkut osat kirjassa ärsyttivät häntä, kun taas jotkut asiat tuntuivat osuvan nappiin. Thau avaa kuulijalle ajatuksiaan ennen rakkausvalmentajan tapaamista ja johdattelee tämän mukaan päänsä sisälle. Thau myös toteaa, että tapaamisessa osat vaihtuivat: hän ei ollutkaan enää reporteri vaan haastateltava. Näin hänestä tulee samastuttava henkilö, sillä kuka tahansa ”tavallinen” kuulijakin olisi voinut käydä saman rakkausvalmentajan vastaanotolla.

Pohjustavan monologin jälkeen siirrytään suoraan rakkausvalmentaja Lauren Francesin kysymykseen, johon Thau ei kuitenkaan vastaa vaan siitä leikataan hänen omaan

”päänsisäiseen” epäröintiinsä. Thau kertoo, että suurin osa *Love Hurtsin* aiempien jaksosten saamasta palautteesta on ollut positiivista, mutta jotkut kuulijat ovat pitäneet niitä liian henkilökohtaisina. Hän on myös huolissaan, että hän loukkaa ohjelmallaan läheisiään, mutta hän kertoo kuulijalle kokevansa tämän ohjelman auttavan häntä ymmärtämään, miksi hän on ollut sinkku neljä vuotta. Thau ottaa siis kuulijan huomioon perustelemalla, miksi hän tekee tätä ohjelmaa, vaikka se saattaisi joidenkin mielestä tuntua liian intiimiltä tai loukkaavalta. Toisaalta hän myöntää tekevänsä ohjelmaansa omista itsekkäistä syistä.

Keskustelussa rakkausvalmentaja Francesin kanssa Thau ei ole enää ohjelman kertojan roolissa vaan hän kertoo tarinaansa Francesille. Samalla tietysti kuulijakin kuulee sen, mutta Thau ei osoita puhettaan suoraan tälle, kuten monologi-osioissa, joten kokemus vuorovaikutuksesta kertojan ja kuulijan välillä ei ole yhtä selkeä. Osio muistuttaa perinteistä radiosta kuultavaa haastattelua.

Keskustelun jälkeen Thau puhuu jälleen suoraan kuulijalle. Hän avautuu henkilökohtaisista tunteistaan, joita keskustelu rakkausvalmentajan kanssa on hänessä herättänyt ja ylipäättään kertoo avoimesti vanhoista huonosti päättyneistä suhteistaan, huonommuudentunteistaan ja rohkaisee samalla epäsuorasti kuulijaakin käsittelemään vaikeita asioita ja mahdollisesti uskaltamaan lähtemään huonoista parisuhteista. Hän ottaa myös omien kokemustensa perusteella yleisesti kantaa siihen, miten naiset ja miehet käyttäytyvät ”sinkkumarkkinoilla”.

Toinen puoli jaksosta koostuu haastattelusta kirjailija Sarah Eckelsin kanssa, jonka *It's not you: 27 (Wrong) Reasons You're Single* -kirjan taustoista Thau häntä haastattelee. Thau on siis tällä kertaa perinteisessä toimittajan roolissa, mutta tuo kuitenkin vahvasti mukaan oman subjektiivisen näkemyksensä kirjasta. Kyseinen osio ei kuitenkaan mielestäni edusta henkilökohtaista kerronnallista journalismia, jota on loppujen lopuksi *Love Hurts 3:ssa* suhteellisen vähän. Haastattelut kuitenkin linkittyvät Thauin monologi-osuuksiin tuoden lisäinformaatiota tämän pohdintoihin.

Thau lopettaa jakson kiittämällä kuulijoita kiinnostuksestaan *Love Hurts* -sarjaa kohtaan ja pyytää palautetta. Hän ottaa siis suoran kontaktin kuulijaan, jolloin syntyy parhaimmillaan aito vuorovaikutus kertojan ja kuulijan välille, mikäli kuulija todella innostuu kirjoittamaan Thaulle ajatuksistaan, joita jakso hänessä herätti.

Thaun puhetyyli on rento ja kuulostaa siltä, että hän ei lue valmiiksi käsikirjoitettua tekstiä paperilta, vaan todella kertoo sydämestään tarinaansa. Thaulle on matala, karhea ääni, joka henkilökohtaisesti kuulostaa korvaani hieman vieraannuttavalta, mutta toisaalta omalaatuinen puheääni voi olla Thaun niin sanottu ”tavamerkki”, josta kuulija hänet heti tunnistaa ja saa tuttuutensa vuoksi kuuntelemaan ohjelmaa.

5.2 Kuulijan rooli

Kuulija on valinnut kyseisen jakson kuunneltavaksi, sillä hän on todennäköisesti kuunnellut ohjelman aiemmat osat ja kiinnostunut Thaun tarinasta ja itsetutkiskelusta. Alun perin hän on löytänyt sarjan ehkä siksi, että hän pitää Thaua tarinankertojana tämän alkuperäisessä *Strangers* -podcastissa tai sitten häntä on kiinnostanut itse aihe: rakkaus, parisuhde ja niiden puute tai mahdollisesti molempien syiden vuoksi. Kuulija kokee todennäköisesti samastuvansa Thaun ajatuksiin ja kokemuksiin jollain tasolla, sillä varsinkin podcasteissa ohjelmat valitaan kuunneltaviksi oman vahvan kiinnostuksen perusteella. Näin henkilökohtaisen podcastin pariin eksynyt kuulija myös todennäköisesti haluaa ohjelmalta tunnekokemuksia eikä pelkkää neutraalia informaatiota.

Thaun ja rakkausvalmentaja Francesin keskustelussa kuulija pääsee ikään kuin seuraamaan ”kärpäsenä katossa” henkilökohtaista keskustelua, joka muuten olisi jäänyt vain keskustelijoiden välille. Vaikka Thau ei puhukaan suoraan kuulijalle, tämä voi kokea olevansa erityislaatuisessa asemassa saadessaan kuulla Thaulle vaikeista asioista ja kenties löytää niiden joukosta samastumispintaa. Keskustelu menee niinkin intiimiksi, että Thau purskahtaa itkuun ja tuo itsensä alttiiksi haavoittuvaisena, tavallisena ihmisenä, johon kuulija voi tuntea myötätuntoa. Toisaalta tällainen tunteilu voi jostakin kuulijasta tuntua liialliselta ja aiheuttaa jopa ärtymystä, sillä perinteisesti on totuttu, ettei toimittaja/kertoja näytä omia tunteitaan. Perinteisessä FM-radio-ohjelmassa juontajan oman persoonan ja tunteiden liiallinen korostaminen kuulostaa kuulijan korvaan helposti alleviivaavalta ja jopa leuhkalta. Thau ei kuitenkaan sorru ylidramaattisuuteen eikä kadota ammattimaisuuttaan, vaan hänen reaktionsa kuulostaa aidolta.

Sarah Eckelsin haastattelussa kuulija on perinteisemmässä (radio-)ohjelman kuuntelijan asemassa, sillä Thau on haastattelijan roolissa eikä keskustelu keskity hänen henkilökohtaisiin kokemuksiinsa. Tämä osio kuulostaa äänikerronnaltaan perinteiseltä FM-

radio-ohjelmalta, mutta radion kuuntelija kiinnittäisi todennäköisesti huomiota Thaun vahvoihin subjektiivisiin mielipiteisiin.

Yleisesti ottaen *Love Hurts 3*:n kerronta ei ole osoitettu suoraan kuulijalle, sillä suurin osa jaksosta koostuu Thaun haastatteluista. Thau kuitenkin ottaa suoraan kontaktia kuulijaan kertomalla aiemmasta kuulijapalautteestaan ja pyytämällä jatkossakin kommentteja, joten kuulija voi tuntea olevansa ikään kuin läsnä Thaun tunteikkaalla matkalla parisuhdehistoriaansa. *Love Hurts 3* ei ole kuitenkaan tyylipuhtain esimerkki siitä, mitä henkilökohtainen kerronnallinen podcasting voi olla ja miten kuulija voidaan johdattaa mukaan syvälle kertojan mielenmaisemaan.

5.3 Äänimaisema

Strangers: Love Hurts 3:n äänikerronta rakentuu suurimmaksi osaksi Thaun käymistä keskusteluista haastattelemiensa ihmisten kanssa sekä hänen omasta pohdiskelevasta monologistaan. Jakson ja koko sarjan äänimaisema on pelkistetty eikä keskustelujen taustalla ole muuta ääntä. Sen sijaan Thau ”päänsisäisten” pohdintojen taustalla kuullaan musiikkia.

Alun pohjustavan monologin taustalla on rauhallinen pianomusiikki. Musiikki on neutraalia, eikä oikeastaan korosta tai latista Thaun kerrontaa tai tuo lisäarvoa tarinalle. Musiikkia käytetään elokuvallisesti täyttämään hiljaisuutta puheen taustalla ja rakentamaan tunnelmaa, jotta kuulija saadaan kiinnostumaan ohjelmasta. Siirryttäessä Thaun ja rakkausvalmentajan keskusteluun musiikki lakkaa, eikä koko keskustelun taustalla ole laisinkaan äänimaisemaa. Keskustelua rytmittää ajoittain samantyylinen pianomusiikki kuin ohjelman alussa, mutta se on jälleen vain tausta/välimusiikin roolissa eikä omana osanaan äänikerrontaa. Musiikki jatkuu välillä myös keskustelun taustalla.

Sarah Ekcelsin haastattelun taustalla ei kuulla muuta ääntä vaan koko äänikerronta tapahtuu kahden keskustelijan puheen kautta. Äänikerrontaa ei myöskään rytmitetä leikkaamalla väliin musiikin säestämiä Thaun monologi-osuuksia. Ohjelman loppupuolella haastattelun jälkeen soi taas tunteikas pianomusiikki, mutta kaiken kaikkiaan *Love Hurts 3*:n äänimaisema on hyvin pelkistetty ja perinteinen. Koska jakso koostuu suurimmaksi osaksi keskusteluista, kokeileva ja yksityiskohtainen äänisuunnittelu ei olisi siihen välttämättä sopinutkaan.

6 Henkilökohtainen kerronnallinen podcasting omassa työssäni

Kiinnostuin omiin kokemuksiini perustuvasta äänikerronnasta jo ennen kuin oikeastaan edes tiesin, mitä tarkoittavat termit podcasting ja henkilökohtainen kerronnallinen journalismi. Päädyin siis tämän opinnäytetyön pariinkin ikään kuin vahingossa. Alun perin ryhdyin tutkimaan journalistista äänikerrontaa radiodokumentin kautta, mutta koin nopeasti, että varsinkin Suomessa radiodokumentin äänikerronta on jumiutunut hyvin yksipuoliseen muottiin, jota ei uskalleta lähteä rikkomaan. Kenties juuri tämän vuoksi radiodokumentit ja radiokuunnelmat eivät myöskään nauti suosiota oman sukupolveni keskuudessa, joka haluaa jatkuvasti kokea uutta ja erilaista. Aika, jossa elämme, on myös todella kuvaorientoitunutta, kun kuvavirtaa tulee eteemme solkenaan sosiaalisesta mediasta ja Youtube pursuaa ns. tavallisten ihmisten tekemiä videomuotoisia blogeja eli vlogeja (WhatIs 2017). Tuntuu, että on unohdettu, miten suuri merkitys äänellä on oikeastaan kaikessa mediassa, jota kulutamme, puhumattakaan siitä, millainen vaikutus sillä on kokijaansa yksistään.

Lähdin kokeilemaan omiin kokemuksiini ja ajatuksiini perustuvien tekstien soveltamista auditiiviseen muotoon ja huomasin tällä tavalla syntyvän vaikuttavia teoksia, joissa yhdistyvät raikkaalla tavalla sisältö, tekniikka ja tunne. Työni koostuvat kirjoittamistani teksteistä, jotka luen itse sekä tarkasti viilatusta äänimaisemasta, joka kertoo ns. omaa tarinaansa puheen ohella. En ole tähän päivään mennessä osannut selittää kysyvälle, mihin genreen tekemäni työt kuuluvat ja olenkin etsiskellyt sopivalta kuulostavaa termiä. Töitäni voidaan määritellä ihmisille tuttuja termejä käyttäen radiodokumenteiksi, kuunnelmiksi tai audiorunoiksi, mutta itse haluaisin nähdä ne jonkinlaisina henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin esiasteina. Esittelen seuraavaksi lyhyesti yhden tekemäni teoksen, joka edustaa kokeilua omasta henkilökohtaisesta kerronnallisesta podcast-ohjelmastani.

6.1 Analyysi podcastista Kuinka kauan vielä?

Kuinka kauan vielä? (2016) on tekemäni demo suunnittelemastani podcast-sarjasta, joka käsittelee tunne-elämältään epävakaaan persoonallisuushäiriön kanssa elävän ihmisen mielenmaisemaa. Kyseinen demojakso sukeltaa juuri parisuhteesta eronneen ihmisen päähän, tämän yrittäessä selvitä päivästä toiseen lähes pakkomielleisen ikäväänsä kanssa. Jakso kestää noin 8 minuuttia.

Kertojana yhdistelen demossa erilaisia kerronnallisia tyylejä. Teoksessa on neljä osiota, joissa kuvailen puheella ja äänimaisemalla yksittäisiä hetkiä ja tunne-reaktioita pääni sisällä. Osiot perustuvat kirjoittamiini teksteihin ja ajatuksiin sekä todellisiin tilanteisiin elämästäni. Teoksen ensimmäisenä osana kuullaan lähes maaninen kuiskailuin toteutettu kohtaaminen, jossa yritän muistella entisen seurustelukumppanini puhelinnumeroa, jonka olen hävittänyt tahallisesti. Tavoitteenani on välittää kuulijalle se tunne, jonka valtaan olen joutunut, pystymättä hallitsemaan itseäni. Kertojana muistutan osiossa lähes narkomaania, joka yrittää epätoivoisesti löytää huumetta helpottamaan oloaan, eli ikävääni.

Toisessa osassa kuvailen raitiovainumatkaani ympäri Helsinkiä, toivoen samalla pakonomaisesti näkeväni entisen seurustelukumppanini jossain. Kuvailen jopa hieman harhaista tunnetilaani, johon yksin jääminen on minut saanut. Muistelen myös ensikoh- taamistamme, johdattaen kuulijan syvälle pääni sisälle. Pyrin välittämään kuulijalle tun- teen yhtä vahvana, kuin olen sen itse kokenut.

Kolmas osa on kerronnaltaan ensimmäistä osaa muistuttava lyhyt hetki, kun kuuntelen rappukäytävästä kantautuvia hissien ääniä. Odotan lähes psykoottisesti hissistä astuvi- en askeleiden äänien pysähtyvän oveni eteen ja ovikellon soivan. Näin ei kuitenkaan käy ja tilanne rauhoittuu. Pyrin kuvaamaan entiseen kumppaniinsa yhä rakastuneen turhaa toivoa, joka sammuu yhtä nopeasti kuin on herännytkin.

Teoksen neljäs ja viimeinen osa on runo, jossa kuvailen tyhjyyttä, jonka ero on sisälleni jättänyt. Kyseisen osion kerronta on kenties kaikista kokeellisinta ja vähiten journalis- min kaltaista, mutta koenkin henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin voivan yhdis- tellä myös taidetta, kuten juuri esimerkiksi lausuttua runoutta.

Kuulijan osa ei ole helppo. Teos on raskas ja jopa ahdistava ja muistuttaa kuulijan kor- vaan kenties enemmän äänitaidetta tai kuunnelmaa kuin sitä, miten podcastit yleisesti mielletään. Rohkeaa ja uudenlaista audiosisältöä etsivä kuulija voi kuitenkin saada teoksesta paljon, sillä tekijänä olen todella keskittynyt siihen, että onnistuisin välittä- mään kokemani voimakkaat tunteet kuulijalle. Rakkauden, eron ja ikävän teemat ovat myös lähes jokaiselle ihmiselle tuttuja ja sydänsuruihin on helppo samastua.

Äänimaisema on teoksessani yhtä merkittävässä, ellei merkittävämmässä asemassa kuin puhuttu kerronta. Äänimaisema on suurimmaksi osaksi abstraktia ja pyrin sillä niin ikään kuin muuntamaan kokemani tunteet – ikävän, paniikin, surun, ahdistuksen, manian, toivon – ääniksi. Tuon tarinaa kuitenkin myös lähemmäs maanpintaa käyttämällä oikeaa raitiovaunun sekä hissien ja rappukäytävän äänimaisemaa.

Kuinka kauan vielä? on äärimmäisen kokeellinen demojakso podcast-sarjasta, joka voisi edustaa henkilökohtaista kerronnallista podcastingia. Tyylini on taiteellinen ja hyvin vähän journalistinen, mutta yritänkin sillä osoittaa mitä kaikkea podcasting voi olla. Tulevaisuudessa mahdollisesti myös henkilökohtainen kerronnallinen podcasting voidaan jakaa alalajeihin, joista toiset ovat tyyliltään taiteellisempia ja toiset journalistisempia. Omat teokseni tulevat varmasti tulevaisuudessakin edustamaan sitä taiteellisempaa lajia.

6.2 Minä tarinankertojana

Koen henkilökohtaisen tarinankerronnan olevan tällä hetkellä itselleni kaikista ominaisin tapa ilmaista itseäni ja käsitellä asioita, jotka ansaitsevat tulla kuulluksi. Olen aina vierastanut perinteisen journalismin tiukkaa objektiivisuutta ja toisaalta myös taidekentän egosentristä lähestymistapaa. Henkilökohtaisessa kerronnallisessa podcastingissa voi mielestäni yhdistyä hyviä piirteitä näistä molemmista, synnyttäen yhdessä uudenlaisen tarinankerronnan muodon.

Journalistinen puoli minussa haluaa herättää uudenlaista keskustelua aiheista, joita yleensä käsitellään mediassa asiantuntijalähtöisesti ja faktoihin nojaten, jättäen huomiotta sen, miltä jokin asia kokijastaan *tuntuu*. Olen sitä mieltä, että herättämällä kuulijan kiinnostuksen kertomalla tärkeistä asioista tavalla, johon tämä voi omassa elämässään samastua, voi saada tämän kiinnostumaan aiheesta myös itsensä ulkopuolella. Tänä aikana, jolloin toisten ihmisten tarinat muutenkin kiinnostavat ihmisiä kohtuuttoman paljon, podcasteille voi löytyä myös haasteellisempaa sisältöä kaipaava yleisö, joka haluaa muutakin, kuin juoruja ja shokkijournalismia.

Taiteellinen puoleni haluaa tuottaa kuulijalle vahvoja tunnekokemuksia, jotka saavat ihon kananlihalle ja silmät kostumaan. Tavoitteeni on saada kuulija todella tuntemaan, miltä minusta omassa päässäni tuntuu. Mielestäni äänen mahdollisuuksia hyödyntä-

mällä voi saada ihmisissä aikaan todella voimakkaita tunnereaktioita, aivan kuten musiikilla. Henkilökohtainen kerronnallinen podcasting voi parhaimmillaan olla äänitaiteosten sarja, jossa on myös sanomaa.

Äänimaisemalla on teoksissani merkittävä rooli ja koen sen olevan tärkeä elementti henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin tunnelman luomisessa. Suunnittelen ja toteutan puheen taustalla kuuluvat äänet itse hyödyntäen abstraktia tyyliä ja elokuva- maista äänisuunnittelua. Saan inspiraatiota myös äänitaiteesta sekä kokeellisesta ja elektronisesta musiikista, joissa yhdistyy monta eri genreä. Näen äänimaiseman kertovan ikään kuin omaa tarinaansa puhutun tarinan ohella, seuraten kuitenkin rytmillisesti tarinan sisältöä, tunnelman vaihdoksia ja intensiteetin kasvamista. Modernilla ja kokeellisella äänisuunnittelulla haluan myös häivyttää henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin ja äänitaiteen rajapintaa, tehden työstäni kokonaisvaltaisen auditiivisen kokemuksen kuulijalle.

7 Päätelmät

Henkilökohtainen kerronnallinen podcasting on siis journalistisen audiokerronnan muoto, jossa toimittaja tarkastelee aihettaan omasta subjektiivisesta näkökulmastaan. Motiivina on kertoa tarinoita, joihin kuulija voi samastua. Kerronta ja äänisuunnittelu yhdistyvät kokonaisuudeksi, joka sekä välittää informaatiota että herättää tunteita. (Lindgren 2016, 24.)

Kuten olen työssäni aiemmin todennut, koko podcastingin käsite on rantautunut kunolla Suomeen vasta muutamina viime vuosina ja suomalaisia podcast-sarjojen tekijöitä on vasta kourallinen. Sen vuoksi myös henkilökohtainen kerronnallinen podcasting on genrenä vielä tuntematon maassamme, jossa ei oikeastaan tunneta myöskään subjektiivisen saati tunnustavan journalismin genreä. Näiden ilmiöiden tuntemattomuus voi kuitenkin olla positiivinen asia henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin tulevaisuuden kannalta, sillä kun genrestä ei ole olemassa kovinkaan montaa aiempaa esimerkkiä, voivat uteliaat uudet tekijät uskaltautua rohkeasti kokeilemaan uusia ja erilaisia lähestymistapoja, vailla ennako-odotuksia tai painetta onnistumisesta.

Jotta podcasting yleisesti saavuttaisi laajemman tietoisuuden Suomessa, on mielestäni yrittävä päästä eroon siitä yleisestä käsityksestä, jonka mukaan podcast-ohjelmat

ovat ensisijaisesti kahden tai useamman ihmisen höpöttelyä studiossa FM-radion keskusteluohjelmien tyyliin. Totta kai podcasting on tätäkin, mutta se voi olla myös niin paljon muuta. Jotta henkilökohtainen kerronnallinen podcasting löytäisi tekijöitä ja kuulijoita maassamme, on radion tekijöiden ja muiden journalistien laajennettava ensin tietämystään koko podcastingista genrenä.

Suomessa on pitkä ja kunnioitettava radiodokumentin tekemisen perinne. Yleisradiossa on yhä pieni, mutta tuottelias Dokumenttiryhmän puolensa, jonka radiodokumenteilla on uskollinen kuulijakuntansa. Suomalaisen radiodokumentin äänikerronta on mielestäni kuitenkin pysynyt samankaltaisena vuosikymmenten ajan ja uudenlaista, esimerkiksi abstraktia äänimaisemaa hyödyntävää äänisuunnittelua kuullaan radiodokumenteissa harvoin. Äänisuunnittelussa pitäisi uskaltaa rikkoa totuttuja rajoja ja uskaltaa inspiroitua esimerkiksi äänitaiteesta. Kun käsitystä radiodokumentin äänisuunnittelusta laajennetaan, voidaan sitä soveltaa myös henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin tekemiseen.

Uskon, että tulevaisuuden henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin tekijät löytyvät Suomessa todennäköisesti itsenäisistä indie-tekijöistä. Ohjelman aito tunnepitoinen intiimiys syntyy nimenomaan siitä, että tekijällä on itsellään tarkka visio siitä, mitä ja kenelle haluaa tehdä, eikä tähän yhtälöön ei sovi kaupallisuus tai muilta tahoilta tulevat sisällölliset vaatimukset. Podcasteja voikin tehdä oikeastaan kuka vain, sillä laadukkaan äänen tuottaminen on nykyään edullista ja helppoa ja ilmaisillakin leikkausohjelmilla saa aikaan hyvää jälkeä (Sulopuisto, haastattelu 10.2.2017.)

Kaiken kaikkiaan näen henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin kiinnostavana tulevaisuuden genrenä, jota kuka tahansa, jolla on kieli ja äänen tekniikan perusteet hallussaan, voi lähteä kokeilemaan. Haluaisin nähdä oman sukupolveni diginatiivien nuorten aikuisten innostuvan podcastingista ylipäätään ja päivittävän sitä kautta myös käsitystä radiosta ja radiodokumenteista nykyaikaan. Henkilökohtainen kerronnallinen podcasting voi olla tulevaisuuden trendi, jossa yhdistyvät journalismi ja taide sekä ihmisen tarve tulla kuulluksi ja kuulla toisten tarinoita.

Itse aion tulevaisuudessa tehdä nimenomaan henkilökohtaista kerronnallista podcastingia ja kehittää omalta osaltani tätä Suomessa vielä toistaiseksi tuntematonta genreä. Haluan osoittaa suomalaiselle median kentälle, että subjektiivisuus voi olla osa journalismia, kunhan sen tekee harkiten ja tyylillä. Tahdon myös näyttää oman työni kautta,

että journalismissa voi hyödyntää taiteellisia elementtejä niin äänitaiteen, musiikin kuin kirjallisuudenkin kentältä.

Haluan myös kannustaa muita auditiivisia tarinankertoja tarkastelemaan asioita rohkeasti omasta subjektiivisesta näkökulmastaan ja kokeilemaan uutta. Tärkeintä kenelle tahansa tekijälle on mielestäni löytää oma ainutlaatuinen äänensä ja tehdä asioita suoraan sydämestä, ilman kaupallisia tavoitteita. Vaikka ei olisi teknisesti kokenut tai tehnyt aiemmin yhtään mitään, kuulija kyllä huomaa, jos tekeminen lähtee omasta vilpittömästä tarpeesta kertoa tarinoita. Uteliaisuus ja uskallus ovat avainsanoja tulevaisuuden henkilökohtaisen kerronnallisen podcastingin tekemisessä.

Lähteet

Berry Richard 2016. Podcasting: considering the evolution of the medium and its association with the word 'radio'. Hilmes Michele, Lindgren Mia. The Radio Journal – International Studies in Broadcast & Audio Media Volume 14 Number 1. Intellect Limited. Iso-Britannia.

Fakazis Liz 2013. New Journalism. Encyclopaedia Britannica.
<https://global.britannica.com/topic/New-Journalism> (luettu 17.4.2017)

Freeman Hadley 2009. The new confessional journalism turns female writers into tedious, self-hating semi-celebrities. The Guardian 1.7.2009.
<https://www.theguardian.com/commentisfree/2009/jul/01/confessional-journalism-women-plastic-surgery> (luettu 11.4.2017)

Frilander Aino 2015. Vuodesta 2016 ennustetaan podcastien vuotta – tässä 20 kuuntelevinkkiä vuodenvaihteeseen. Helsingin Sanomat 23.12.2015.
<http://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002874719.html> (luettu 2.3.2017)

Gold Tanya 2009. Why I confess all. The Guardian 4.5.2009.
<https://www.theguardian.com/media/2009/may/04/tanya-gold-confessional-journalism> (luettu 19.3.2017)

Gorelick Richard 2015. 'Serial' is first-ever podcast to win Peabody -award; creator Sarah Koenig makes Time's 100 most influential people list. The Baltimore Sun 21.4.2015. <http://www.baltimoresun.com/features/baltimore-insider-blog/bal-serial-peabody-podcasts-20150420-story.html> (luettu 17.4.2017)

Greenlee Rob 2007. Portable On-Demand Cast = Podcast. Mobilecaster 24.8.2007.
<http://www.mobilecasternews.com/2007/08/portable-on-demand-cast-podcast.html> (luettu 17.4.2017)

Gullichsen Anni, Savonlahti Sisko 2016. Minä & minä.
<https://soundcloud.com/jaksofi/sets/mina-ja-mina>

Haakana Kari, Rätty Panu, Sulopuisto Olli 2016. Vikasietotila.
<http://yle.fi/aihe/vikasietotila>

Hammersley Ben 2004. Audible Revolution. The Guardian 12.2.2004.
<https://www.theguardian.com/media/2004/feb/12/broadcasting.digitalmedia> (luettu 17.4.2017)

Jacques Juliet 2012. Manifesto for Confessional Journalism. The New Inquiry 14.10.2012. <http://thenewinquiry.com/features/manifesto-for-confessional-journalism/> (luettu 17.4.2017)

Jakso.fi 2015. Mikä jakso on? <http://jakso.fi/selitys> (luettu 11.4.2017)

Jones Liz 2009. For 40 years I have battled anorexia - so what happened when I had to eat normally for three weeks? Daily Mail 8.6.2009.
<http://www.dailymail.co.uk/femail/article-1191429/Fatten-What-happened-anorexic-Liz-Jones-eat-normally-weeks.html> (luettu 20.3.2017)

KCRW 2017. Profile Lea Thau. <https://www.kcrw.com/people/lea-thau> (luettu 28.3.2017)

Lehtinen Aki Petteri 2014. Journalismin uusi objektiivisuus.
<http://etiikka.fi/media/journalismin-uusi-objektiivisuus/> (luettu 13.3.2017)

Lifehacker 2013. How to turn Youtube Channels into Subscribable Podcasts.
<http://lifehacker.com/how-to-turn-youtube-channels-into-subscribable-podcasts-496976976> (luettu 17.4.2017)

Lindgren Mia 2016. Personal narrative journalism and podcasting. Hilmes Michele, Lindgren Mia. The Radio Journal – International Studies in Broadcast & Audio Media Volume 14 Number 1 . Intellect Limited. Iso-Britannia.

Parkin Jill 2009. Why I won't sell body and soul. The Guardian 27.4.2009.
<https://www.theguardian.com/media/2009/apr/27/women-newspapers> (luettu 19.3.2017)

Radiomedia 2016. Radiovuosi 2016. <http://www.radiomedia.fi/radiomainonta/radion-kuuntelu/radiovuosi-2016> (luettu 17.4.2017)

Ruotsalainen Juho 2016. Intiimiä journalismia? Diginatiivit mediat ja journalismin mahdollinen tulevaisuus. Media & viestintä. <https://mediaviestinta.fi/blogi/intiimia-journalismia-diginatiivit-mediat-ja-journalismin-mahdollinen-tulevaisuus/> (luettu 14.4.2017)

Slate 2017. The 25 best podcast episodes ever.
http://www.slate.com/articles/arts/ten_years_in_your_ears/2014/12/best_podcast_episodes_ever_the_25_best_from_serial_to_the_ricky_gervais.single.html (luettu 29.3.2017)

Soininvaara Osmo 2017. <http://www.soininvaara.fi/> (luettu 17.4.2017)

Soundcloud 2017. Podcasting. <https://soundcloud.com/for/podcasting> (luettu 17.4.2017)

Stein Sadie 2009. Lifelong anorexic "forced" to eat normally for 3 weeks. Jezebel 6.9.2009. <http://jezebel.com/5284836/lifelong-anorexic-forced-to-eat-normally-for-3-weeks> (luettu 20.3.2017)

Storycentral 2017. Strangers. <http://www.storycentral.org/strangers/> (luettu 28.3.2017)
Thau Lea 2014. Strangers: Love Hurts 3. <https://www.kcrw.com/news-culture/shows/strangers/love-hurts>

Third Coast Festival 2017. <http://thirdcoastfestival.org/>

Web-opas 2017. Mikä on podcasting. <http://www.webopas.net/podcasting.html>
(luettu 17.4.2017)

WhatIs 2017. Vlog (video blog). <http://whatis.techtarget.com/definition/vlog-video-blog>
(luettu 17.4.2017)

Äänipää 2017. Kuunnelman äänisuunnittelu. http://www.aanipaa.tamk.fi/kuunne_2.htm
(luettu 5.3.2017)

Äänipää 2017. Radiodokumentin määrittely. http://www.aanipaa.tamk.fi/doku_1.htm
(luettu 17.4.2017)

Haastattelut

Sulopuisto, Olli 2017. Toimittaja, podcast-tuottaja. Toimitus Sulopuisto & Luoma-aho.
Haastattelu: 10.2.2017.

Ferm, Jonna 2017. Ohjelmapäällikkö. Yleisradio. Haastattelu: 24.2.2017

Haastattelurunko, Jonna Ferm

Mikä on podcast?

Miten näet toimittajan tai kertojan roolin podcastissa?

Mistä lähtee podcastin tekeminen?

Onko henkilökohtaisen podcastin tekijän oltava julkisuuden henkilö vai voiko ns. tavallinen ihminen alkaa tehdä omaa itsetutkiskelua?

Mikä on äänisuunnittelun rooli?

Millainen on podcastin tuotantoprosessi Ylellä?

Miten kertoja kuulostaa henkilökohtaiselta ja aidoilta?

Mitä genrejä podcastissa on?

Kuinka paljon toimittaja/kertoja voi paljastaa itsestään?

Voiko podcast olla täysin fiktiota?

Onko podcast teosmaisempi kuin FM-radio-ohjelma?

Kuka kuuntelee podcasteja? Eroaako perinteisen radion kuuntelijoista?

Haastattelurunko, Olli Sulopuisto

Mikä on podcast?

Onko podcast audio-vastine Netflixille ja muille on-demand -videopalveluille?

Mitä kaikkea podcast voi olla sisällöllisesti?

Onko podcast olemaan sellainen alusta, johon voi tehdä uudenlaista sisältöä, joka ei sopisi radioon?

Miksi podcast on rantautumassa vasta nyt Suomeen?

Onko podcast aina sarjamuotoinen?

Miten näät podcastien tulevaisuuden Suomessa?